

Una anàlisi de la lectura en valencià a secundària.

Treball de Final de Màster en Formació del Professorat de Secundària (42259)

Dirigit per: Xavier Mínguez-López
Àngela Alcaraz González
València, 04 de juliol del 2016

Resum

El treball que presentem és una anàlisi de les actuacions del professorat i les actituds de l'alumnat respecte la lectura en valencià. Aquest estudi s'ha fet en l'IES Jaume I d'Ontinyent a partir d'una tècnica analítica mixta. D'una banda, hem usat unes enquestes per extraure la informació referida al tractament de la lectura que fa el professorat, i d'una altra banda, hem realitzat grups de discussió per analitzar el que pensa l'alumnat. Aquestes tècniques d'investigació ens han permès extraure la informació necessària per a comparar-la posteriorment. Els resultats demostren les diferències entre el pensament conservador del professorat en el tractament de la lectura i la innovació que el propi alumnat demana.

Paraules clau: Lectura, competència literària, educació literària, foment lector, grups de discussió.

Resumen

El trabajo que presentamos es un análisis de las actuaciones del profesorado y las actitudes de los alumnos respecto a la lectura en valenciano. Este estudio se ha realizado en el IES Jaume I de Ontinyent a partir de una técnica analítica mixta. Por un lado, hemos usado unas encuestas para extraer la información referida al tratamiento de la lectura que hace el profesorado, y por otra parte, hemos realizado grupos de discusión para analizar lo que piensan los alumnos. Estas técnicas de investigación nos han permitido extraer la información necesaria para comparar-la posteriormente. Los resultados demuestran las diferencias entre el pensamiento conservador del profesorado en el tratamiento de la lectura y la innovación que el propio alumnado pide.

Palabras clave: Lectura, competencia literaria, educación literaria, fomento lector, grupos de discusión.

Abstract

The present paper is an analysis of the actions of teachers and students' attitudes about reading in Valencian. This study was conducted at IES Jaume I of Ontinyent from a mixed analytical technique. On the one hand, we have used some surveys to extract information regarding the treatment's reading teachers, and elsewhere, we conducted focus groups to analyse what the students think. These research techniques allowed us to extract the necessary information in order to make a comparison between students

and teachers beliefs. The results show the differences between conservative thinking of teachers in the treatment of reading and innovation asks the students themselves.

Keywords: Reading, literary competence, literary education, reading promotion, discussion groups.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	9
2. OBJECTIUS I HIPÒTESIS	11
3. MARC TEÒRIC	13
3.1. El desenvolupament de la competència literària	13
3.2. El foment lector	18
3.3. Els grups de discussió	22
4. MARC METODOLÒGIC	27
4.1. Context de la investigació	27
4.2. Enquestes al professorat	29
4.3. Grups de discussió	30
5. RESULTATS DE LES ENQUESTES	33
6. RESULTATS DELS GRUPS DE DISCUSSIÓ	39
7. COMPARACIÓ DELS RESULTATS	49
8. CONCLUSIONS	51
9. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	55
10. ANNEXOS	57
Annex A: enquestes	57
Annex B: resultats de les enquestes	67
Annex C: anotacions grups de discussió	82

1. INTRODUCCIÓ

Un dels propòsits principals de l'escola és ensenyar a llegir. Però és important qüestionar-se quin paper juga l'escola en la formació de lectors. De quina manera intervé per apropar l'alumnat als textos escrits. És freqüent escoltar en la societat actual que cada vegada es llig menys i que les noves tecnologies són una de les principals causes. Què s'ha de fer perquè els adolescents lligen llibres? Com es pot transmetre el gust per la literatura? Com treballar per a crear futurs ciutadans que visquen en societat i desenvolupen una mirada crítica? Quan ens adonem que la lectura va més enllà de proporcionar informació, o significat de coses que anteriorment no coneixíem i comprenem que a més forma, educa, millora la nostra capacitat d'anàlisi, reflexió i estimula la imaginació, llavors és més fàcil comprendre per què és important crear un hàbit lector.

Per això, des de l'àmbit docent s'ha de fomentar la lectura, és a dir, s'ha de crear un pla lector amb un conjunt d'activitats i de tasques variades per aconseguir anar creant poc a poc l'hàbit lector en l'alumnat. El més important és transmetre una visió positiva de la lectura i aconseguir que l'alumnat no solament llija per obligació durant l'etapa educativa sinó també per plaer. A més, és important també fomentar la lectura perquè aquesta no acabe en l'educació obligatòria sinó que es projecte en el futur de cadascun dels estudiants. No obstant això, l'ensenyament i l'aprenentatge de la lectura no és una tasca fàcil. Aquesta s'ha d'entendre com una competència complexa que hem de treballar al llarg de tota l'educació secundària. Hem de crear el gust per la lectura en l'alumnat i, sobretot, hem de ser capaços de formar lectors per al futur amb capacitat crítica i de reflexió.

Així doncs, el treball que presentem se centra, d'una banda, en l'anàlisi del foment lector que realitza el professorat de valencià en les aules i, d'una altra banda, en l'estudi de les sensacions i opinions que té l'alumnat sobre el mateix. En aquest cas, l'anàlisi s'ha fet en l'IES Jaume I d'Ontinyent i ens serveix de model per entendre una realitat comuna. Hem reduït l'anàlisi de la lectura, per qüestions de temps, a l'assignatura de Valencià: llengua i literatura a pesar que som conscients que es tracta d'una competència que s'ha de treballar en totes les àrees, no solament la de llengua.

Hem elegit aquest tema per la importància que té la lectura i per la seua complexitat. Creiem que es tracta d'una de les competències més importants i que s'hauria de

treballar més des d'una plataforma comuna a totes les assignatures. La lectura a banda de tots els beneficis que puga comportar-te a nivell acadèmic t'ajuda a ser millor persona i et proporciona totes les ferramentes per a descobrir nous mons, ampliar perspectives i, sobretot, formar-te com una persona amb coneixement crític dins de la societat actual.

L'estructura que seguirem en el nostre treball és la següent:

1. En primer lloc, assenyalarem els objectius del nostre treball i realitzarem unes hipòtesis inicials respecte la lectura tant pel que fa a les actuacions del professorat com pel que pensa l'alumnat.
2. En segon lloc, elaborarem un marc teòric on explicarem els conceptes al voltant dels quals gira el nostre treball: competència literària, foment lector i els grups de discussió.
3. En tercer lloc, passarem a l'anàlisi pròpiament dita que serà l'apartat més extens del treball. Primer farem una contextualització del centre que ens servirà de model com a exemple de la situació educativa actual. Posteriorment, analitzarem les actuacions del professorat de valencià respecte el tractament de la lectura que realitza en les aules a partir d'unes enquestes i, després, estudiarem les opinions i sensacions de l'alumnat pel que fa a la lectura a partir de la realització de grups de discussió.
4. Finalment, compararem la informació obtinguda, extraurem unes conclusions i remarcarem la importància que té la lectura per a la formació de l'alumnat i la necessitat de realitzar un bon foment lector dins dels centres educatius.

2. OBJECTIUS I HIPÒTESIS

En aquest capítol del treball assenyalarem els objectius generals que pretenem aconseguir en aquest estudi i, també, les hipòtesis que volem demostrar a través de l'anàlisi.

Els objectius del treball són els següents:

1. Analitzar les actuacions del professorat de valencià respecte al tractament de la lectura que realitzen en les aules.
2. Analitzar les opinions, sensacions i sentiments de l'alumnat pel que fa a la lectura i a la manera com es fomenta al centre, ja que el que pensen els alumnes és essencial per a saber si s'estan fent bé les coses.

Mitjançant els objectius que hem plantejat intentarem demostrar les següents hipòtesis que hem elaborat prèviament a la nostra anàlisi:

1. El professorat del departament de valencià dedica un percentatge escàs al tractament de la lectura.

Pensem que el professorat de valencià dedica més temps a altres continguts de l'assignatura de Valencià: llengua i literatura i deixa de banda la lectura, quedant aquesta relegada a l'obligació de tres lectures trimestrals i el clàssic control de lectura.

2. El professorat obliga a l'alumnat a llegir.

Creiem que la situació respecte a l'obligatorietat de les lectures no ha canviat i els professors continuen manant llibres de caràcter obligatori que l'alumnat es veu obligat a llegir si vol aprovar l'assignatura al final de curs.

3. El professorat no respecta el pla lector del centre.

El professorat de Valencià: llengua i literatura no està coordinat i cada membre del departament té la seua pròpia visió sobre l'ensenyament-aprenentatge de la lectura.

4. A l'alumnat no li agrada llegir les obres marcades pel professorat.

Com que els alumnes lligen de manera obligada, creiem que en la major part dels casos no els agraden les obres proposades pels seus professors.

5. L'alumnat prefereix llegir en castellà.

Tenint en compte que malauradament la situació social del català està en una posició d'inferioritat respecte del castellà, creiem que en els instituts això també es veu reflectit en la prioritat de llengua que tenen els alumnes a l'hora de llegir un llibre.

6. L'alumnat detesta els controls de lectura.

La lectura és una competència que es pot treballar de moltes maneres diferents per tal d'aconseguir que l'alumnat llija i acabe desenvolupant una bona competència lectora i un hàbit lector perdurable. Els controls de lectura no són una bona opció, generen una visió negativa de la lectura en l'alumnat ja que aquest l'interpreta més com una lectura/estudi que com una lectura/plaer.

7. La majoria de l'alumnat mostra interès en la lectura.

A l'alumnat li agradaria poder participar més del procés d'elecció de les lectures, la qual cosa denota una gran implicació i ganes d'acostar-se a la lectura. El millor és aconseguir l'equilibri entre els gustos i preferències de l'alumnat i el criteri que té el docent.

3. MARC TEÒRIC

En aquest capítol del treball farem un acostament teòric als termes sobre els quals gira la nostra anàlisi. En primer lloc, tractarem l'educació literària i la competència literària. Presentarem diverses definicions, explicarem quin ha estat el seu desenvolupament i assenyalem les seues principals característiques i els components que la formen. En segon lloc, explicarem què és el foment lector, els elements que entren en joc en aquest, les diferents possibilitats per a fomentar la lectura en els centres educatius i presentarem també un pla lector de centre, concretament el de Gemma Lluch. Finalment, conclourem aquest capítol amb l'anàlisi teòrica dels grups de discussió.

3.1. El desenvolupament de la competència literària

Per a explicar el desenvolupament de la competència literària és necessari explicar abans el terme d'educació literària ja que la competència literària forma part del model d'educació literària que s'hauria de fomentar als centres educatius, és el principal fonament. Seguint Colomer (1996), el terme d'educació literària sorgeix com a resultat de tota la renovació pedagògica dels anys 80 quan es produeix el desplaçament teòric cap al lector i els avanços de les disciplines psicopedagògiques cap a la preocupació dels processos de comprensió i de creació del pensament cultural. És per això que es produeix la substitució del terme d'ensenyament de la literatura pel d'educació literària. El nou terme proposa explicitar el canvi de perspectiva en l'ensenyament de la literatura. Aquesta és una tasca complexa de manera que ara presentarem un model per tal de facilitar el desenvolupament d'una bona educació literària. Com assenyala Mendoza (2004b), el model es basa en formar l'alumnat perquè siga capaç de gaudir en la recepció, de construir el significat i de decidir sobre l'adequació de les seues interpretacions de les obres literàries. El model constitueix la base per a la innovació en la didàctica de la literatura i se sustenta en tres blocs:

1. L'educació literària que consisteix en dotar l'alumnat dels coneixements per a la formació de la seua competència literària, en formar-lo per a la participació activa en el procés de recepció de l'obra literària i fomentar la implicació interactiva de l'alumne lector amb l'obra literària.
2. Les competències essencials de l'educació literària que són les següents:
  - La comprensió de les formes específiques de la comunicació literària.
  - La comprensió de les formes específiques del discurs literari.

- Dotar de referències poètiques i retòriques.
- La necessitat d'atendre al condicionant de la historicitat dels textos.

3. La renovació del plantejament didàctic de la literatura el qual dependrà de l'adaptació funcional i formal dels suposats de la teoria de la recepció.

El model que es genera segons aquests paràmetres permet l'accés al text literari considerant-lo com una manifestació concreta d'una cultura, com un producte de creació personal i com un estímul d'experiències i sabers. Els objectius del model van encaminats a la formació literària, la qual s'orienta a l'apreciació dels efectes expressius sorgits de l'ús de recursos lingüístics, a la valoració de les produccions literàries com exponents culturals i a la (co)participació en el procés receptor, en el qual les activitats de comprensió i de valoració condueixen a l'objectiu final de saber interpretar, amb el que culmina l'educació estètica i l'objectiu didàctic de formació literària centrat en l'activitat receptora de l'alumne (Mendoza, 2004b).

Hem de guiar la formació dels alumnes en l'educació literària, el fonament de la qual és aconseguir desenvolupar la competència literària. Parlem de desenvolupament de la competència literària més que d'adquisició perquè tal com diu Mínguez-López (2015) aquesta adquisició no es pot donar mai per acabada totalment. Es tracta d'un concepte dinàmic, una destresa en contínua evolució.

Seguint Mínguez-López (2015), el terme de competència literària naix dels estudis literaris. Autors com Culler (1976) i Schmidt (1982) van utilitzar el concepte amb el mateix significat que el de la competència lingüística de Chomsky per a descriure el sistema literari. Chomsky (1957) va establir la noció de competència lingüística per a fer referència a la capacitat innata d'un parlant i oient ideal per a emetre i comprendre un nombre il·limitat d'oracions en una comunitat de parla homogènia. Anys més tard, Dell Hymes (2000) va assenyalar els límits pedagògics de la noció chomskiana de competència lingüística ja que el fet d'estar capacitat per a l'expressió i comprensió d'oracions (coneixement del codi semiòtic de la llengua, tant pel que fa a la decodificació com a la comprensió primària del text) no garanteix una conducta comunicativa adequada en els diferents contextos i situacions de la comunicació i va introduir el concepte de "competència comunicativa" en 1971. La competència lingüística és una competència inicial, i es necessiten juntament amb aquesta, una altra sèrie d'habilitats i coneixements discursius, sociològics i estratègics que facen possible

l'ús correcte de la llengua adequat al context determinat. La competència comunicativa és una competència on no solament es construeixen enunciats gramaticals correctes, sinó també, consisteix en saber utilitzar-los en contextos concrets de comunicació i de saber avaluar si són o no socialment apropiats.

Diversos intents de definició la presenten com la suma de sabers de procedència diversa, que són necessaris per a la recepció i producció d'obres literàries. Tal com diu Mendoza (2004a: 138), "la competència literària permet reconèixer, identificar determinats textos com produccions literàries i diferenciar-los d'altres tipus de produccions". Aquests procediments permeten reconèixer què és literatura però no definir-la. Ja ho plantejava Salvador en un article l'any 1994, "què és aquesta cosa anomenada literatura"? Un any abans, Serrano (1993) apuntava a la problemàtica que presenta el mateix concepte de literatura i remarcava la necessitat d'establir un criteri fiable que permetera delimitar el que és literatura i diferenciar-ho d'allò que no ho és. En l'article de 1994, Salvador intenta donar resposta a aquesta qüestió i ens recorda que el fet literari és un fet històric i que les teoritzacions realitzades per a explicar el fet literari actual poden ser invàlides per a explicar les manifestacions literàries que encara no han aparegut. Per això, remarca el fet que una teoria centrada en delimitar el concepte de literalitat no té prou capacitat predictiva ja que el seu objecte d'estudi no és una idealització d'uns fets concrets sensibles a la diversitat de contextos culturals, històricament mutables, i no subjectes a unes regles d'evolució explicitables. No obstant això, la teorització contemporània sobre la literatura ha continuat plantejant-se la delimitació de l'univers literari. Genette (1991) proposa tres criteris per a aïllar la definició del concepte de literatura, el de ficcionalitat, el de l'elaboració formal i el de literalitat.

Pel que fa al concepte de competència literària, la literatura sobre el tema l'ha abordat des de diferents perspectives. Aguiar e Silva (1980) parla de la competència literària com una adquisició sociocultural, Thomas (1978) incideix en la seua condició d'aptitud apresada. En canvi Bierwisch (1970) apunta al component lingüístic i Culler (1978) al conjunt de convencions necessàries per a llegir textos literaris.

Mendoza (2001) distingeix els dos elements bàsics que formen la competència literària: l'intertext lector, el qual es forma a partir de l'acumulació progressiva de coneixements derivats d'altres competències i s'activa en la recepció i selecciona els sabers concrets que regulen les reaccions receptives davant estímuls textuals i el paper del lector, que es considera el principal element actiu en la interpretació del text. De manera que llegir és

l'activitat de base per a la construcció de la competència literària. La competència lectora és la porta que obri el camí a la interacció i al gaudi lector. Ambdues competències estan interrelacionades.

La competència literària està formada per uns components que li permeten al lector tindre els mecanismes suficients per a comprendre i interpretar un text. Resumint la classificació de Mínguez-López (2015) presentem la següent llista de components:

1. Capacitats formades per:
  - Decodificació dels textos i estratègies generals de lectura.
  - Correspondència amb el codi literari.
  - Referències a altres codis.
  - Ús de l'intertext.
2. Coneixements:
  - Coneixements enciclopèdics.
  - Coneixement històric i de gènere.
  - Convencions literàries.
3. Actituds:
  - Implicació en la lectura.
  - Gaudi de la literatura.
  - Creació del propi perfil lector.
  - Interés per tot tipus de literatura.

A pesar d'aquests treballs que acabem de presentar sobre la competència literària hi ha pocs que objectiven degudament el procés que segueix l'alumnat per adquirir-la i quan es considera acabat aquest en l'educació obligatòria. Witte, Janssen i Rijlaarsdam (2006) fan una proposta molt interessant per a joves d'entre 16 i 18 anys encara que també es podria aplicar a altres nivells. Aquests autor van fer un estudi en el qual entrevistaven 30 estudiants de 6 escoles diferents amb diferents nivells de competència literària durant tres anys. L'estudi, realitzat amb la col·laboració dels docents va propiciar la formulació de sis nivells diferents de competència literària que contempla d'una banda la complexitat de les obres literàries que lligen, d'altra les categories d'avaluació que usen els estudiants quan escriuen sobre els llibres que lligen i les raons que els duen a llegir o la funció que li assignen a la lectura literària. Amb aquests paràmetres van establir els sis nivells de competència literària que tindrien una

correspondència amb allò que avaluen els docents. A la taula següent podem observar els trets del primer nivell i de l'últim que serveixen per veure els paràmetres que caracteritzen els diferents nivells de Competència literària.

Taula 1: característiques del nivell 1 i 6 de la Competència literària

(Witte et al., 2006: 8-13)

Nivell 1: competència literària molt limitada	Nivell 6: competència literària extremadament desenvolupada
<p>Tipus de lectura: lectura experiencial.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Troben dificultats en llegir, comprendre, interpretar i apreciar obres molt simples literàriament. • Tenen una actitud distant respecte del fet literari perquè troben el contingut molt lluny d'ells i l'escriptura és difícil de comprendre. • La grandària del llibre i el tipus de treball assignat és un factor significatiu per a ells. • Desitgen drama i tensió a les obres. <p>Llibres preferits</p> <ul style="list-style-type: none"> • Escrits en llenguatge quotidià i connectats amb les experiències adolescents. • La trama és clara i simple i els fets dramàtics s'esdevenen a gran velocitat. <p>Capacitats</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podem resumir un fragment important del text i reconèixer certs elements bàsics d'estructura necessaris per a comprendre el text. • La resposta és subjectiva i no reflexiva. Se centra l'atenció en simpatia o antipatia cap al personatge principal i les seues experiències. • Els criteris estan basats en directrius emocionals. • No són capaços d'expressar les seues preferències. 	<p>Tipus de lectura: lectura intel·lectual.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tenen una gran experiència en la lectura d'obres literàries, incloent literatura universal. • Són capaços de posar els llibres i la literatura en un context ampli i intercanviar informació sobre experiències de lectura i interpretació amb experts. • Identifiquen lligams i generen significats dins i fora del text. • La voluntat per un esforç en literatura és molt gran quan se'ls ofereix un cert grau d'autonomia. • L'actitud cap a la lectura és literàriament crítica. <p>Llibres preferits</p> <ul style="list-style-type: none"> • Els llibres estan escrits en un estil literari de difícil accés en els quals pot haver experimentació en forma i estil. • L'estructura amb moltes capes i complexa fa difícil entrar en la lectura de la història i identificar i entendre el significat. • El text té característiques simbòliques i conté referències essencials a d'altres textos. <p>Capacitats</p> <ul style="list-style-type: none"> • Extrapolen les seues experiències de lectura i de la interpretació a d'altres àrees de coneixement, fenòmens i textos.

	<ul style="list-style-type: none"> • S'interessen en l'anàlisi comparatiu de la literatura i d'altres formes d'art. <p>Tenen una visió personal de la funció de la literatura, són crítics sobre l'estil literari i troben en la literatura un tema fascinant que discutir.</p>
--	--

3.2. El foment lector

La lectura és un problema en l'ensenyament secundari actual ja que els adolescents cada vegada lligen menys i sempre que ho fan és per pura obligació. Les raons d'aquests índex lectors tan baixos deriven en gran part de la tasca que fa l'escola. El problema tal com assenyala Coronas (2005) és que no existeix una metodologia unificada de l'ensenyament de la lectura, ni tampoc s'utilitza en les nostres aules un catàleg homologat i general de bones pràctiques lectores que conduïsquen a l'èxit. Seguint Mínguez-López (2011), hem de tindre en compte també, pel que respecta tant a la competència lectora com a l'hàbit, que cada xiquet té un bagatge personal al qual va afegint-se el que va aprenent. Això fa que cadascú siga diferent, partisca de punts diferents i vaja a l'aula condicionat per capacitats i interessos també distints que influïran en si s'entusiasma pels llibres, practica la lectura amb regularitat o no li interessa directament.

L'escola té la responsabilitat d'estimular la lectura en l'alumnat. La creació de l'hàbit lector és un dels múltiples interessos genèrics que ocupen l'activitat dels docents. Però s'ha de tindre en compte que l'hàbit lector no es consolida solament en l'àmbit escolar, sinó que el context familiar també és important. La formació de l'hàbit lector és també un procés basat en l'ús de distints tipus de produccions, en les finalitats i en les tècniques d'animació. El concepte d'hàbit lector va relacionat amb el d'animació lectora sent aquest un conglomerat de recursos per a desenvolupar i fomentar la lectura. L'animació lectora és el primer element que entra en joc en el foment lector. Aquest, el defineix Fluixà (2008) com:

El conjunto de actividades, juegos y de estrategias que facilitan, poco a poco, el contacto de los niños y las niñas con los libros y que permiten, a través del placer de la lectura, la creación, la formación y la consolidación de un hábito lector permanente y necesario para la educación integral de las personas (p. 49).

Les tècniques que ajuden a fomentar la lectura, a banda de l'animació lectora, poden ser la lectura en veu alta del professor i la lectura col·lectiva de la classe d'una obra determinada, que ajuda en gran part a aclarir possibles dubtes i a la comprensió total del text. Seguint Mínguez-López (2011), com animació lectora també es poden llegir fragments de llibres per a recomanar la seua lectura o començar la classe cada dia amb un fragment d'algun llibre triat pel docent. És important també, que les obres utilitzades per a fomentar la lectura siguin capaces de motivar el lector, d'atraure'l pel seu interès lúdic o informatiu, o pels continguts temàtics, els aspectes estilístics o ideològics que li resulten motivadors (Mendoza, 2004c). Per això, coincidim amb Mínguez-López (2011) que el docent ha de saber distingir el que suposa l'ensenyament de la literatura, amb un currículum determinat, i el foment de l'hàbit lector. És cert que hem de donar uns continguts determinats però aquests no tenen perquè ser incompatibles amb els gustos i interessos de l'alumnat.

Una biblioteca de centre és un altre element indispensable per a fomentar la lectura des de les escoles. Estem d'acord amb Coronas (2005), que la biblioteca constitueix un espai democratitzador de l'accés a la cultura i serveix per compensar desigualtats ja que tot l'alumnat pot anar a consultar materials, a llegir i a emportar-se llibres de lectura a casa. Per tant, perquè la biblioteca siga un element potenciador, ha de romandre oberta, activa, s'ha d'actualitzar i donar-li ús. S'ha de convertir en un lloc de treball, aventura, investigació i encontre.

Per a treballar l'hàbit lector s'ha de treballar la lectura com a tal i això s'ha de fer a partir de la realització de plans de foment lector en els centres educatius (Fluixà, 2008). El pla lector que proposa Fluixà implica la participació activa tant del professorat com de l'alumnat i les seues famílies i les biblioteques en una acció comuna. Les activitats que proposa per a treballar la lectura es classifiquen de la següent manera:

1. Segons el lloc on s'han de realitzar:
  - Activitats en l'aula.
  - Activitats en la sala-biblioteca del centre escolar.
  - Activitats col·lectives de tot el centre.
  - Activitats a realitzar fora de l'àmbit escolar.
2. Segons el temps cronològic en què es realitzen en relació a l'acte lector:

- Activitats de motivació prèvies a la lectura.
- Activitats a realitzar durant la lectura.
- Activitats a realitzar després de la lectura.

La motivació principal és crear l'hàbit lector sense deixar de banda els aspectes de l'educació literària presents al currículum. Les activitats prèvies de la lectura ajuden a presentar el llibre a la classe i a motivar l'alumnat perquè tinga interès en llegir-lo. És important que el professorat s'implique en les lectures i que siga conscient en la tria del nivell i dels gustos o interessos de l'alumnat. És la part més important en l'animació lectora ja que sense una bona tria i presentació del llibre els alumnes no tindran interès de llegir i ho faran per obligació. Per això, és important combinar els llibres "obligats" i els voluntaris, per aconseguir eixe equilibri en l'alumnat. Pel que fa a les activitats durant la lectura, s'ha d'anar fent un seguiment del que lligen els alumnes per tal de potenciar la continuïtat de la lectura. S'han de fer activitats que permeten a l'alumnat mantenir l'interès per l'obra que està llegint. Aquestes es basen en fer que lligen algun fragment i comentar-lo després a classe, que els alumnes plantegen dubtes sobre algun aspecte del llibre, que d'algun capítol determinat subratllen alguna frase, personatge o situació que els haja paregut interessant i que la comenten a la classe, que pensen un final abans d'acabar el llibre, etc. L'important d'aquesta part és fomentar la continuïtat de la lectura. Una vegada finalitzada aquesta, les activitats que es proposen seran fonamentals perquè l'alumnat tinga interès de llegir en les pròximes ocasions. S'haurà d'evitar el control de lectura ja que amb eixe mètode els alumnes llegiran les pròximes vegades no per plaer sinó per tal d'aprovar un examen. És millor fer preguntes orals, comentaris en grup com una tertúlia dialògica del llibre entre els companys o comentaris individuals sobre què els ha semblat. També poden redactar un final alternatiu i canviar-li el títol. Una altra activitat molt interessant que planteja Don Finkel (2008) és que els alumnes una vegada han llegit un determinat llibre escriuen un comentari que llegirà posteriorment un altre alumne i aquest, li contestarà amb un altre comentari sobre el llibre, establint-se així una espècie de conversa entre els alumnes a través de textos escrits per ells mateixos sobre les lectures fetes a classe. En definitiva, s'han de fer activitats on es valore la lectura individual de cada alumne, ja que cadascú llig i interpreta les obres de manera diferent.

Entre les qüestions que dificulten el desenvolupament de l'hàbit lector resumint la proposta de Mendoza (2004c), destaca el fet que des de l'àmbit escolar la lectura acaba sempre sent avaluada mitjançant exàmens, proves de síntesi, anàlisis, etc. Aquest tipus d'activitats condicionen la lectura ja que l'alumnat llig amb la finalitat d'aprovar després un treball o una prova, la majoria de les vegades escrita, i llig centrant-se en els aspectes que sense ser del seu interès s'ha de fixar. Aquest condicionant desvirtua els elements motivadors que una obra podria suscitar en el lector que s'apropa a l'obra amb intencions recreatives o formatives. A més, altre aspecte que influeix negativament és la selecció de les obres per part del professorat. Normalment se seleccionen obres del cànon acadèmic i no deixen temps ni espai per a obres triades per l'alumnat o més properes als seus interessos. El docent ha de buscar l'equilibri ja que la seua prioritat ha de ser aconseguir fomentar la lectura per tal de crear l'hàbit lector i la passió lectora en l'alumnat ja que tal com assenyala Mínguez-López (2011), llegir literatura prepara l'alumnat per integrar-se en una societat marcada per unes necessitats culturals que inclouen des del desxiframent de la publicitat fins els recursos per a dotar de contingut informes de treball o, senzillament, una vida social plena.

Tal com diu Lluch (2012), per aconseguir crear una experiència de lectura compartida per tot el centre educatiu és necessari elaborar una sèrie d'estratègies que impliquen a tota la comunitat escolar, les quals impliquen a tothom i permeten realitzar una reflexió al voltant del que estem fent i sobre què em de millorar. Aquestes estratègies es recullen en l'anomenat Pla de Lectura de Centre¹, el qual seguiria el següent protocol en la seua elaboració:

1. Marc conceptual: format per la idea del projecte i el tipus de lectura que es vol promocionar.
2. Marc contextual: context social, nivell lector, famílies, etc.
3. Marc operatiu: qui participa, a qui s'adreça i l'estructura que presenta.

Seguint Lluch (2012), des de l'inici, és important pensar un PLC amb les característiques següents:

- Dirigit per una comissió conjunta formada per representats dels docents, les famílies i els estudiants.

---

¹ A partir d'ara PLC.

- Flexible i prolongat en el temps que permeta canviar, eliminar o millorar les pràctiques dissenyades a partir dels resultats de l'avaluació.
- Participatiu ja que ha de comptar amb les persones que el dissenyen i el posen en marxa i amb els grups que hi participen.
- Diversitat de lectures i formats adreçades a perfils diversos, no sols d'edats, sinó també de gustos i necessitats. Unes pensades per a un dia i altres per a un trimestre.
- Lectures i escriptures. És important dissenyar un pla de lectura en el qual l'escriptura estiga present. No parlem d'escriptura escolar, sinó d'escriptura creativa, informativa per donar a conèixer les pràctiques o els resultats.
- Avaluació contínua en totes les fases ja que és important tindre la possibilitat de revisar el que fem per poder millorar-ho.

En la creació del PLC és important conèixer el context legislatiu, és a dir, aquells documents que legislen les característiques del PLC, els antecedents referits a les pràctiques de lectura, la lectura en l'aula, en la biblioteca tant d'aula com la pública i la situació de lectura fent un diagnòstic de la lectura dels estudiants, les famílies i els docents. A més, s'ha de pensar quines entitats es poden convocar, com fer-ho, com organitzar el guió encarregat de coordinar el Pla, les accions que es posaran en marxa, els recursos que necessitem i l'avaluació del PLC. Per últim, s'ha d'establir el mediador que és la persona o col·lectiu responsable de Pla. Hi ha de tres tipus que corresponen a diferents àmbits, el de l'àmbit familiar, docent i el de la comissió coordinadora. En tots els casos, el mediador ha de tenir les habilitats necessàries per poder acompanyar, avaluar i millorar les pràctiques de lectura.

3.3. Els grups de discussió

El grup de discussió s'ha consolidat com una de les tècniques més utilitzades per a la recollida d'informació qualitativa. L'ús d'aquesta tècnica no és una novetat en la investigació social. L'origen del grup de discussió és de finals dels anys quaranta, moment en què l'entrevista estructurada començava a ser reemplaçada per l'entrevista no directiva (Fàbregues i Paré, 2013). Aquest canvi va representar un gir molt important en la manera d'aproximar-se a l'objecte d'estudi d'una investigació: les preguntes que conformaven el guió de les entrevistes ja no tenien un caràcter tancat, similar al d'un

qüestionari, sinó obert. Això va permetre als entrevistats comentar i explicar les seues experiències i actituds respecte a un tema i, en conseqüència, va potenciar el rol actiu durant la recollida de dades. Basant-se en aquesta mateixa lògica, el grup de discussió va emergir en aquesta època com una tècnica que adaptava les particularitats de l'entrevista no directiva al context dels grups de discussió (Fàbregues i Paré, 2013).

El grup de discussió és una tècnica d'investigació qualitativa que adopta la forma d'una discussió oberta basada en una guia de preguntes, amb la finalitat d'obtenir percepcions i idees sobre un tema d'interès a partir de la comunicació entre els participants (Fàbregues i Paré, 2013). És una tècnica focalitzada, en la mesura que incorpora una discussió col·lectiva entorn d'un conjunt d'un nombre reduït de qüestions. I és també interactiva, en tant que la informació generada sorgeix de les dinàmiques de grup entre els participants. Ací és precisament on resideix el potencial més gran dels grups de discussió com a instrument de recerca. Durant la seua conducció, els participants comparteixen, comparen i, en última instància, reelaboren els seus punts de vista amb els de la resta d'integrants del grup. Aquesta activitat permet generar un ampli ventall d'idees, opinions i experiències entorn de l'objecte investigat que serien difícilment identificables amb altres tècniques d'investigació.

Segons la investigació de Fàbregues i Paré (2013), alguns dels usos més habituals dels grups de discussió en la investigació en ciències socials i del comportament es resumeixen en sis punts:

1. Obtindre un marc general d'informació sobre un tema d'interès a partir dels punts de vista, actituds, pensaments i percepcions pròpies dels participants.
2. Estimular la generació d'idees a partir de la situació de grup.
3. Investigar fenòmens controvertits i temàtiques complexes i sensibles.
4. Tenir accés al llenguatge particular i als mons conceptuals dels participants en la investigació.
5. Servir de base per a la generació d'ítems d'un qüestionari que serà implementat en una segona fase de l'estudi.
6. Diagnosticar els problemes potencials associats al disseny i implementació de serveis (dins del camp de l'avaluació de programes).

Cervantes (2002), sociòloga i investigadora mexicana, s'ha preocupat per sustentar els grups de discussió com un mètode. Ella utilitza aquest mètode en investigacions sociològiques de cultura i comunicació i defineix els grups de discussió com un procés d'interacció en el qual es posen en joc representacions, opinions, actituds, comportaments, sistemes simbòlics, relacions de poder i negociacions mitjançant les quals s'arriba a cert consens o pel contrari, a polaritzacions en les postures i concepcions dels participants. Es tracta d'un apropament qualitatiu complex a través del qual s'analitzen situacions també complexes.

Els grups de discussió, tal com assenyala Arboleda (2008), no són solament una anàlisi del discurs ni una experiència lingüística, sinó una situació d'interacció en la qual hi ha un encontre entre els actants i una experiència comunicativa en la que s'enllacen sistemes simbòlics i mítics, així com una sèrie de codis, rituals, valors, actituds, opinions i sobretot, un sentit d'allò pràctic i de la relació del tema tractat donant sentit a la vida quotidiana dels actors. Són processos oberts en el que es generen discursos. Es desenvolupa una pràctica social que no busca generar un cert consens al voltant d'un tema, sinó la producció i anàlisi del sentit, el qual es crea dins del grup a través de la pràctica discursiva.

Hi ha una sèrie de paràmetres alhora d'organitzar o fer un grup de discussió al voltant d'un tema. Segons l'anàlisi de Martín (1997), en primer lloc, és necessària la no preexistència del grup abans de la situació i que el tema no siga conegut tampoc abans pels participants. Així aconseguim evitar que el discurs estiga establert ja que perdríem el procés de construcció cooperativa a través de les diverses participacions que suposa un element fonamental per a l'anàlisi. En segon lloc, és necessari també que no hi ha haja diferències jeràrquiques excessives ja que el grup dominat estaria cohibit. En tercer lloc, cal que la situació siga relativament excepcional per als participants, així evitem els estereotips. Aquesta excepcionalitat ve marcada per la presència d'una gravadora per a recollir la informació, per la convocatòria de l'hora i el dia on es farà el grup de discussió i per la exigència de veritat i d'implicació als participants.

Les sessions tal com diu Alanís (2005), han de durar una hora cadascuna i estan dirigides per un moderador que els experts anomenen «preceptor». Aquest, fa una provocació inicial i una provocació continuada per a fer possible la discussió. És qui proposa el tema a discutir i tracta de suscitar el desig de discutir-lo. El preceptor no participa de la discussió, sinó que treballa sobre ella: mentre dura la sessió, catalitzant la

producció del discurs del grup i, després quan acaba, interpreta i analitza el discurs construït. Tracta de veure-ho i analitzar-ho tot, per no ho jutja. És molt important que els participants tampoc coneguen qui serà el preceptor. Per últim, en el referent al nombre de participants i al nombre de grups de discussió, Arboleda (2008) considera que el nombre adequat de participants estaria entre cinc i deu persones.

La majoria de manuals sobre la tècnica estableixen el nombre ideal de grups per estudi entre quatre i sis. Altres, consideren que, com a mínim, és necessari fer dos grups per cada subsector estudiat de la població, per a assegurar així que les dades del grup de discussió no reflecteixen les idiosincràsies d'un grup particular. En canvi, hi ha també investigadors que recomanen la realització ininterrompuda de reunions fins al punt que generen informació redundant (Fàbregues i Paré, 2013).

Amb independència del grau d'estandardització dels procediments, les dinàmiques generades en dos grups de discussió mai no són idèntiques. Al contrari, de la mateixa manera que tota interacció té un caràcter singular, cada grup té la seua pròpia identitat, i dos grups mai no es poden comportar de la mateixa manera, fins i tot quan la seua composició i les temàtiques discutides són coincidents. Això no obvia, però, que hi haja una estructura general de conducció comuna en la majoria dels grups de discussió. Seguint la classificació feta per Fàbregues i Paré (2013), resumim aquesta estructura en sis fases d'ordre seqüencial:

1. Introducció: el moderador fa una presentació general de les característiques del projecte dins del qual s'insereix el grup de discussió. Tot seguit, explica les normes de participació i, tot recordant la garantia d'anonimat, exposa els motius pels quals s'ha decidit enregistrar, en format d'àudio o vídeo, la sessió.
2. Fase de formació (*forming stage*): els participants comparteixen les primeres impressions. En aquest moment, és important que el moderador introduïska el tema de discussió i guie les primeres converses. Ha de formular preguntes que siguin simples, fàcils de respondre, generalment descriptives.
3. Fase d'intercanvi (*storming stage*): el moderador dirigeix la discussió cap a dimensions més específiques de la temàtica d'investigació, reemplaçant les preguntes generals per altres de més concretes. Com en qualsevol altre tipus d'interacció de grup, mentre hi ha alguns participants que dominen la discussió, d'altres quasi no intervenen. Per a evitar aquesta dinàmica, el moderador ha de

recordar al grup la rellevància de tots els punts de vista i, si escau, ha d'implementar estratègies que permetin equilibrar la participació.

4. Fase de definició de normes (*norming stage*): els participants abandonen progressivament les seves posicions particulars i comencen a reconèixer i a valorar els punts de vista dels altres. El grup esdevé més cohesiu i obert.
5. Fase d'acompliment (*performing stage*): el grup treballa d'una manera molt productiva, conformant el cos al debat i redefinint el tema de discussió. Alhora, el moderador manté el focus de la discussió, atén la cobertura de la majoria de les preguntes del guió, controla el temps i, en última instància, intenta que hi haja el màxim equilibri possible entre els participants.
6. Fase de dissolució (*adjourning stage*): una estona abans d'acabar la sessió, el moderador es prepara per tancar-la i alerta el grup del temps restant. Els participants abandonen gradualment la conversa i es "desconnecten" del grup. El moderador tanca la sessió agraint la col·laboració de tothom.

Finalment, una vegada acabada la reunió, l'equip d'investigació transcriu en format electrònic els fitxers d'àudio enregistrats durant la sessió. La finalitat és analitzar la informació a partir d'un mètode que siga coherent amb l'enfocament i els propòsits de l'estudi. Els instruments per a dur a terme aquesta anàlisi varien segons les necessitats i el temps disponible. Tradicionalment, seguint Fàbregues i Paré (2013), l'anàlisi de dades qualitatives s'havia fet de manera manual a partir de l'organització i la codificació de la informació textual directament sobre el paper.

4. MARC METODOLÒGIC

En aquest capítol del treball descriurem el marc metodològic que hem usat en la nostra anàlisi. Primer farem una contextualització del centre on es va realitzar l'estudi i del tipus d'alumnat així com una breu temporalització del procés. Després, assenyalarem el tipus de metodologia que hem triat per a realitzar l'anàlisi i, finalment, l'explicarem.

4.1. Context de la investigació

L'anàlisi que hem fet ha estat realitzada a l'IES Jaume I d'Ontinyent. Es tracta d'un institut públic situat al sud del País Valencià, dins la comarca de la Vall d'Albaida. L'elecció del centre ha estat fonamentada pel fet que aquest estudi es va iniciar durant el pràcticum del Màster de Secundària i es va fer allí. A més, es tracta d'un dels centres públics més grans d'Ontinyent, la qual cosa implica una major diversitat d'alumnes i, per tant, una major possibilitat d'analitzar diferents perspectives.

En aquest centre podem trobar alumnat de tot tipus ja que ofereix una gran quantitat de programes que s'adapten a les necessitats de cadascun dels estudiants. Pel que fa al Projecte lingüístic de centre (PLC), aquest ofereix majoritàriament el programa plurilingüe que té com a llengua base per a l'ensenyament el valencià (PPEV) i també l'existència de grups del programa plurilingüe que té com a llengua base per a l'ensenyament el castellà (PPEC).

Pel que fa a la metodologia que hem emprat per a la nostra anàlisi ens hem basat en una tècnica analítica mixta. D'una banda, hem elaborat unes enquestes per analitzar les actuacions del professorat de valencià respecte la lectura que fan en les seues classes. I, d'una altra banda, hem realitzat grups de discussió en sis grups d'Educació Secundària. Hem triat aquestes tècniques d'anàlisi perquè pensem que són les més adients per a la realització del nostre estudi. Les enquestes ens han permés estandarditzar millor la informació i, per a saber què pensa l'alumnat respecte el que s'està fent al centre en relació a la lectura, els grups de discussió han estat un encert ja que ens han permés veure com els alumnes debaten, intercanvien opinions i arriben a unes conclusions respecte del tema i, sobretot, ens han permés extraure molta informació i fer una anàlisi a escala, és a dir, a través de diversos grups de diferents nivells.

L'anàlisi que hem fet al nostre treball ha estat realitzada l'últim mes del període de pràctiques del Màster de Secundària, és a dir en març. En primer lloc, vam elaborar les

enquestes i les vam passar als professors de valencià perquè tingueren més temps per a respondre-les i, en segon lloc, vam realitzar els grups de discussió en sis grups d'alumnes de l'ESO de diferents cursos durant un període de dues setmanes. Els cursos en els quals hem fet l'anàlisi són els següents:

1. Un primer d'ESO: aquest grup estava format per 22 alumnes i hi havia una barreja d'alumnes que parlaven valencià i altres que tenien el castellà com a primera llengua perquè era un grup de Valors ètics i morals i estaven barrejats alumnes de diverses classes. L'enregistrament es va realitzar solament amb 15 alumnes.
2. Un segon d'ESO: aquest grup estava format per 12 alumnes i tots eren de línia en valencià i parlaven valencià. Era un grup reduït perquè corresponia a un desdoblament.
3. Un tercer d'ESO: aquest grup va ser el més nombrós, format per 25 alumnes. Com que no és recomanable fer grups de discussió amb tanta quantitat de persones, el dia de l'enregistrament vam anar de vesprada un dia que hi havia excursió i sabíem que no estava tota la classe. Aleshores, el grup de discussió es va realitzar amb 16 alumnes. En aquest cas, tot l'alumnat era valencianoparlant.
4. Un quart d'ESO: aquest grup estava format per 22 alumnes i tots eren valencianoparlants i anaven a la línia del PPEV. L'enregistrament es va fer un dia aprofitant que alguns alumnes tenien excursió i es va fer amb 14 alumnes.
5. Un grup del Programa de Diversificació Curricular (PDC): aquest grup estava format per 15 alumnes i la majoria era valencianoparlant.
6. Un grup de Formació Professional Bàsica I (FP): aquest grup estava format per 14 alumnes però n'eren 13 perquè un alumne estava expulsat. Estava format per 13 xics i solament una xica i la majoria eren valencianoparlants. Era un grup especial, format per alumnes molt problemàtics. Tot i així, el grup de discussió es va poder realitzar satisfactòriament.

4.2. Enquestes al professorat

Les enquestes han estat elaborades per analitzar l'actuació del professorat respecte la lectura, l'actitud que tenen i el foment lector que fan a les seues classes. Les hem fet amb la plataforma de *Google forms*. És una eina molt útil ja que permet enviar per correu l'enquesta i, després, una vegada contestada, es reben les respostes automàticament en una taula d'*Excel* ordenades. A més, aquesta plataforma que ofereix *Google* té l'avantatge d'ajudar-te a fer gràfics sobre les respostes rebudes.

Les enquestes consten de 43 preguntes que giren al voltant de la lectura i del foment lector que realitza el professorat a les aules, concretament el del valencià. A pesar que en un principi pogueren semblar massa preguntes eren necessàries per a extraure la major quantitat d'informació possible per ajustar-se al màxim a una visió realista. En el centre on hem realitzat l'anàlisi, el departament de valencià consta de sis professores i de dos professors. Tots van respondre l'enquesta excepte una de les professores de valencià del centre que era també la cap d'estudis. Hem de dir que no solament eixa professora es va mostrar reticent a contestar-la. Més d'un no mostrava molta confiança i treia excuses per no fer-la. Però, després d'alguna insistència la van acabar responent. Per tant, la mostra rebuda i que posteriorment hem analitzat costa d'un total de set enquestes.

Per a realitzar les enquestes, primer vam pensar en les hipòtesis que ens havíem plantejat a l'inici del treball, ja que les preguntes que plantejàvem a banda de treure informació sobre l'estudi, també havien d'anar encaminades a comprovar les hipòtesis. Després, vam elaborar preguntes molts variades sobre el foment lector, la importància que els professors li donen a la lectura, la seua actitud vers la mateixa i la manera d'avaluar-la. Així, al final vam elaborar un total de 43 preguntes (annex A) que ens han sigut molt útils ja que ens han proporcionat molta informació per a comparar-la amb l'obtinguda dels grups de discussió i extraure unes conclusions sobre l'estudi.

4.3. Grups de discussió

Els grups de discussió és la tècnica analítica que hem emprat per analitzar els pensaments, sentiments i actituds de l'alumnat respecte la lectura en valencià. Vam realitzar un total de sis grups de discussió en grups d'alumnes de diferents nivells.

Per a la realització dels grups de discussió prèviament vam demanar permís a la nostra tutora ja que la majoria de grups que volíem enregistrar eren dels seus. Era una professora que tenia molta diversitat de grups i com que era la nostra tutora era en la persona que més contacte teníem i, en la mesura del possible, preferíem fer els grups de discussió amb els seus grups d'alumnes ja que seria més fàcil coordinar-se amb ella que amb la resta del professorat. Li vam comentar el que volíem fer i en quins grups ens interessaria. La nostra idea era fer els grups de discussió en els cursos de l'ESO, de primer a quart, un grup de discussió per cada curs més alguns de diversificació o d'algun programa i deixar de banda el batxillerat. Al final vam poder fer els grups de 1r a 4t més un grup de PDC i un altre de la FP Bàsica I. A la nostra tutora li va agradar la idea i va accedir de seguida proporcionant-nos tot allò que necessitàrem. L'única cosa que ens va demanar va ser l'elaboració d'unes justificacions perquè des de la directiva ens obligaven per a demanar el consentiment dels pares i mares, ja que durant l'activitat havíem d'enregistrar (solament la veu) als alumnes. Després de tindre tots els permisos, ens vam posar a dissenyar els grups seguint el procediment que havíem consultat prèviament en la bibliografia del treball.

Vam establir un màxim de 15 alumnes per a cada grup de discussió. A pesar que hi ha autors com Arboleda (2008) que consideren que el nombre de participants hauria de ser com a màxim 10 persones hem de tenir en compte que l'estudi que nosaltres realitzem el fem amb adolescents i per tal de dinamitzar més els grups de discussió, un major nombre de participants és el més adequat. Pel que fa a la durada de cada enregistrament, vam determinar entre 50 i 60 min, encara que tal com veurem quan expliquem amb detall grup per grup alguns no van arribar ni al temps estipulat. Però en la majoria el vam respectar. Tots els grups de discussió es van enregistrar en hores lectives a l'institut durant les classes de valencià amb permís del professorat. En tots els casos el professor de valencià abandonava la classe perquè sinó haguera distorsionat la informació dels alumnes ja que aquests no hagueren sigut del tot sincers.

Una vegada ho teníem tot dissenyat, vam anar avisant grup per grup del que faríem per tal que estigueren preparats però sense explicar massa el tema ja que sinó, tal com indica Martín (1997) es perdria el procés de construcció cooperativa a través de les diverses participacions que suposa un element fonamental per a l'anàlisi. Els vam donar la informació necessària de quan es farien, dia, hora i lloc i els vam dir que serien enregistrats. Aleshores, vam repartir les justificacions perquè les firmaren els seus pares i mares.

L'enregistrament era un element indispensable per tal de recollir la informació i poder ser analitzada a posteriori. En tots els casos es va fer amb una gravadora i només els investigadors vam tindre accés a aquesta informació. Quan vam tindre les justificacions firmades de tots els alumnes vam començar a registrar els grups de discussió els quals comentarem en l'anàlisi dels resultats.

5. RESULTATS DE LES ENQUESTES

En aquest capítol del treball analitzarem els resultats obtinguts de les enquestes (annex B) que vam passar al professorat de valencià. Cal assenyalar que tant les preguntes com els resultats rebuts que tot seguim explicarem són una mostra reduïda d'una situació concreta que serveix d'exemple per mostrar una realitat comuna a altres centres. Aquesta mostra formada per un total de set enquestes representa l'anàlisi del centre on ha estat recollida i podria servir de base per a l'anàlisi més profunda d'altres investigacions.

El que vam fer va ser fer unes preguntes al voltant de la lectura agrupant-les per blocs per tal de facilitar-ne l'anàlisi. Així, vam elaborar un total de 43 preguntes formant quatre blocs diferents que corresponen, en primer lloc, a les actituds i creences que els diferents professors tenen de la lectura, en segon lloc, al coneixement que tenen sobre les diferents tècniques del foment lector, en tercer lloc, a l'ús i la posada en pràctica de tals coneixements, i, finalment, a la manera que tenen d'avaluar la lectura.

Ara passarem a comentar els resultats que fan referència al bloc I, al de les creences i actituds del professorat. Estem d'acord que la lectura és una de les competències més importants que han d'assolir els alumnes al finalitzar la seua educació. A pesar que es tracta d'una habilitat difícil d'ensenyar i aprendre, una vegada assolida, et permet avançar moltíssim en l'aprenentatge d'altres competències i/o habilitats. No obstant això, el professorat que hem analitzat en el nostre estudi no coincideix en aquesta qüestió. El 71,4% li atorga una gran importància però ens sembla preocupant que hi haja un 14,3% que considere la lectura poc important en una assignatura de llengua i literatura com és la de Valencià.

En la societat actual, en general, es creu que l'alumnat llig molt menys que fa uns anys. Així ho creu i ho manifesta clarament també el professorat. En canvi, tal com demostra el baròmetre de la lectura els alumnes lligen molt més actualment. La qüestió i el fet que ens ha d'ocupar és quina classe de coses lligen els adolescents. I, sobretot, dins de les coses que estan més acostumats i familiaritzats a llegir hem d'acostar-los a la literatura i aconseguir que tinguen interès per la lectura. Eixa hauria de ser una de les tasques dels docents. La majoria d'ells solen tenir una bona opinió respecte la feina que fan. En aquest cas, tots han coincidit que potencien l'hàbit lector en l'alumnat recomanant-los lectures, motivant-los amb els llibres de lectura proposats, posant llibres voluntaris per a

pujar nota, elogiant-ne d'altres, etc. Però, a pesar de tots els esforços, després comprovem que l'hàbit lector no s'arriba mai a assolir en molts casos. De fet, el 71,4% dels docents creu que l'alumnat acaba l'educació secundària obligatòria amb grans deficiències respecte la lectura. Alguna cosa està fallant entre el que creuen que fan i el que ens trobem en la realitat.

Un dels temes més polèmics entre el professorat gira al voltant de la tria de llibres. Un 57,1% afirma que els llibres han de ser proposats pels professors i que en última instància els alumnes poden triar-los, però sempre a partir de la llista que faça el professor. Així, en alguns casos, no tots els alumnes llegirien el mateix llibre ja que dependria de l'elecció de cadascun d'ells a partir de la llista proposada pel docent. Un 28,6% determina rotundament que els llibres només poden ser triats i recomanats pel professorat. Solament un 14,3% sí que dóna la possibilitat als alumnes perquè trien els llibres que vulguen. Segons aquestes dades és difícil pensar que podem arribar a crear un hàbit lector en l'alumnat si més del 20% dels professors no els dóna l'opció de participar en el procés de tria de llibres que és molt important ja que si sempre lligen obres marcades pel professorat poden arribar a perdre l'interés en la lectura per falta de motivació. A pesar de les discrepàncies que mostra el professorat respecte la importància de la lectura, tots coincideixen en la necessitat d'elaborar un pla lector per a fomentar-la i en fer un seguiment d'aquesta al llarg del curs. A més, també coincideixen que és una competència que no solament s'ha de treballar en assignatures de llengua i literatura sinó que el pla lector ha de ser unificador per tal que la lectura es treballi des de totes les assignatures, a través de diferents àmbits.

En definitiva, la major part dels professors afirmen que la lectura és una de les competències més importants de l'assignatura de Valencià: llengua i literatura i s'ha de potenciar al màxim ja que pensen que els percentatges de lectura han disminuït en l'actualitat. A més, tot el professorat enquestat creu que no solament s'ha de fomentar en assignatures de llengua i literatura sinó que és necessària la creació d'un pla lector coordinat que fomenti la lectura des de totes les altres assignatures. A pesar que consideren que el pla lector és fonamental i ha d'estar coordinat i seguit per tots els professors, després, en la pràctica observem que cadascú aplica uns criteris tal com hem vist quant a la selecció dels llibres de lectura i a les diferents tècniques que empren per a fomentar l'hàbit lector.

A continuació, comentarem els resultats que fan referència al bloc II, al del coneixement que tenen sobre les diferents tècniques del foment lector. Pel que fa al tractament de la lectura, només el 14,3% coneix i/o planteja de manera completa l'esquema d'activitats prèvies, durant i després de la lectura. La resta de professors de vegades realitzen algunes activitats prèvies dependent del llibre. També pel que fa a les activitats de durant la lectura solament comenten esporàdicament algun dubte si es planteja. I pel que fa a les de després de la lectura, automàticament la majoria fa un control de lectura. Aquesta última qüestió la comentarem amb més deteniment quan parlem del bloc IV referit a l'avaluació.

Si passem a comentar altre tipus d'activitats per a fomentar la lectura el panorama no és molt diferent al que acabem de veure. Només un 28,6% dedica 10-15 minuts de la classe per a llegir en veu alta les lectures i només el mateix percentatge de professors plantegen activitats sobre els llibres de lectura més variades com elaborar una fitxa sobre els llibres que es van llegint a classe. Respecte al plantejament de redaccions sobre les lectures pujaria el percentatge en un 57,1%. Són dades significatives que il·lustren com la majoria del professorat es limita a manar unes lectures als alumnes i després no les treballen, no treballen eixe procés i simplement l'avaluen amb una prova final. Açò demostra com el professorat fa un tractament de la lectura basat en tècniques molt limitades.

Altres dades que ens han semblat del tot alarmants és la consideració que el professorat té respecte la literatura infantil i juvenil que és la que consumeixen majoritàriament els alumnes durant l'etapa de l'educació obligatòria. El 57,1% afirma que es tracta de literatura de poca qualitat però apta per als distints nivells de l'ESO. Són dades realment preocupants perquè considerem que hi literatura infantil i juvenil molt recomanable i més que apta tan per a adolescents com per als propis adults. Als grans clàssics de la literatura els tenen altra consideració i la majoria dels professors coincideixen que el seu tractament en secundària hauria de millorar-se ja que la majoria d'alumnes acaben l'ESO sense tindre els suficients coneixements d'aquests grans autors.

En conclusió, són pocs els professors que coneixen i apliquen el cicle complet d'activitats per a treballar i fomentar la lectura entre l'alumnat. Respecte la literatura infantil i juvenil hi ha més diversitat d'opinions encara que com hem comentat abans és preocupant que més de la meitat del professorat la considere literatura de baixa qualitat.

En canvi, respecte els grans clàssics de la literatura els tenen altra consideració i coincideixen que haurien de millorar el seu tractament.

Ara passarem a comentar els resultats del bloc III, que corresponen a l'ús i la posada en pràctica dels coneixements que tenen els docents respecte la lectura. Com ja havíem comentat anteriorment, la majoria del professorat és l'encarregat de triar els tipus de lectures que han de llegir els alumnes. Així, també trien el tipus de gènere i la temàtica. La major part dels docents usen majoritàriament el gènere narratiu deixant totalment abandonat el gènere poètic i teatral. Pel que fa a la temàtica predominen les novel·les d'aventures i alguns professors també usen temàtiques realistes i de misteri i terror. A banda d'aquest tipus de literatura, un 74,3% afirma que també usen i fan que lligen els alumnes els grans clàssics de la literatura.

Com hem comentat abans, la majoria del professorat afirma que fomenta adequadament l'hàbit lector entre els alumnes. No obstant això, una altra dada ens confirma que en la pràctica aquesta tasca queda molt limitada. La major part dels professors afirmen que existeix una biblioteca d'aula on hi ha llibres perquè els alumnes puguin llegir-los però aquest recurs no s'usa molt sovint. I a més, un 33,3% no contribueix a augmentar-la portant llibres ni fomentant que els alumnes s'acosten i n'agafen. Tampoc fan cap ús de la biblioteca del centre. No van mai amb els alumnes ni tampoc els incentiven perquè agafen llibres. I si ho fan és una vegada a l'any o en el millor dels casos, una vegada al trimestre.

Pel que fa a la lectura que es realitza a classe, sols el 28,6% dels professors lligen i treballen sobre algun llibre de lectura en veu alta que siga diferent de la lectura que han de llegir els alumnes en eixe trimestre. Respecte les lectures que manen els docents la majoria afirmen que lligen sempre els llibres abans que els alumnes. Pel que fa al nombre de lectures que s'han de llegir en un trimestre, normalment, la majoria dels docents coincideixen que han de llegir un llibre cada trimestre. Un 28,6% considera que s'han de llegir dos llibres i, només un 14,3% creu que el més recomanable és llegir més de dos llibres al llarg d'un trimestre.

Encara que la major part del professorat considera que l'alumnat està poc implicat i mostra poc interès per la lectura, tots coincideixen que recomanen diferents llibres als alumnes. El que no fan és posar llibres voluntaris per a pujar nota. Només un 42,9% dels professors ho fan sempre. Donen la possibilitat a aquells alumnes interessats (que

sempre hi ha) que trien més llibres a banda dels obligatoris i així puguen pujar la nota del trimestre. És una manera d'incentivar la lectura.

Pel que fa a la coordinació entre els professors del departament, tots coincideixen que es coordinen per a la tria de les lectures i el 42,9% afirmen que es coordinen per a elaborar un pla lector cada curs acadèmic. En canvi, a pesar que creuen que la lectura s'hauria de treballar en altres assignatures, la majoria dels professors mai s'han coordinat amb el professorat del departament de castellà ni tampoc amb la resta de departaments per a determinar diferents aspectes referits a les lectures com podria ser els mètodes d'avaluació o la quantitat de llibres que haurien de llegir els alumnes.

En conclusió, els professors a banda de triar les lectures que han de llegir els alumnes també trien la temàtica i el gènere destacant el gènere narratiu i els llibres d'aventura així com els clàssics de la literatura. Pel que fa a alguns dels elements que són fonamentals també per a fomentar la lectura com són la biblioteca d'aula i la de centre, el seu ús és molt limitat. Poques vegades es treballen lectures a classe i molt menys alguna que siga diferent de la lectura "obligada". Aquestes últimes, coincideixen la majoria dels docents que ha de ser una per trimestre i són llegides abans per ells mateixos per saber si són adequades o no. A pesar de creure que els alumnes estan totalment allunyats i no tenen interès per la lectura, els professors els recomanen lectures però poques vegades en proposen voluntàries per pujar nota. Per últim, pel que fa a la coordinació entre els professors solament es coordinen els docents del departament de valencià. A pesar de la importància que li donen al fet que la lectura es fomenti des d'altres assignatures la coordinació amb la resta del professorat és pràcticament inexistent.

A continuació, comentarem l'últim bloc, el IV, referit a la manera d'avaluar la lectura. La majoria del professorat afirma que la millor manera per avaluar una lectura és a través d'un control clàssic d'unes 10 preguntes sobre qüestions tant de temàtica, personatges, trama etc. Un 28,6% creu que les exposicions orals són la millor manera i el 14,3% considera que els treballs serien la millor opció. A pesar d'eixes consideracions, en la pràctica, cap docent emprà les exposicions orals per avaluar les lectures. A més, la majoria del professorat coincideix que és necessari que l'alumnat s'estudie determinats aspectes dels llibres de lectura per entendre'ls millor. Al final, els docents acaben equiparant una lectura amb un contingut del temari ja que l'avaluen de la mateixa manera, a través d'un control i el missatge que transmeten i que s'expandeix

entre l'alumnat és que llegir és una obligació i és necessària per aprovar una assignatura. La lectura no es presenta com un plaer i un gaudi per als alumnes i tot això ho fomenten els docents a través dels controls de lectura.

El fet que els professors no usen les millors tècniques tant de foment lector, com d'avaluació denota, a diferència del que ells pensen, que la lectura no és tan important. Un 71,4% coincideix que el percentatge que té la lectura dins de l'assignatura de Valencià: llengua i literatura és del 20% i el 14,3% creu que el percentatge hauria de ser major.

En definitiva, hem vist com actualment els professors continuen sent molt tradicionalistes en el tractament de la lectura i en la manera d'avaluar-la. Ens sembla molt difícil arribar a comprendre perquè insisteixen en presentar-la com una obligació, avaluant-la amb el control de lectura clàssic, fent preguntes sobre les lectures que no tenen relació en l'essència de cada llibre sinó que responen a aspectes merament memorístics. Estem convençuts que el control de lectura està obsolet i és una de les pitjors maneres de treballar una lectura i més en els cicles de secundària. La lectura hauria de ser un plaer per a tothom i hauria de permetre els alumnes submergir-se i descobrir nous mons, aprendre del que lligem i sobretot gaudir-ne. Els canvis que tant esperen els docents han de partir en primer lloc d'ells mateixos. I, fins que no compreguen la importància de tractar la lectura mitjançant metodologies diverses, permetent als alumnes que participen també en la tria de llibres i proposant mètodes d'avaluació diversos i coherents, dubtem que es transmeten valors positius sobre aquesta i molt menys que els assimilien els propis alumnes.

6. RESULTATS DELS GRUPS DE DISCUSSIÓ

En aquest capítol del treball analitzarem els resultats obtinguts dels grups de discussió (annex C). Primer, explicarem com va ser l'enregistrament en cada grup i després, seleccionarem les quatre hipòtesis referides a l'alumnat que volíem demostrar i centrarem l'atenció en la seua comprovació. Evidentment, en l'enregistrament dels grups de discussió vam traure molta més informació però, com aquest estudi és un acostament al tema ens centrarem en quatre aspectes i assenyalarem i comentarem el que pensen els alumnes dels diferents grups que hem enregistrat.

Tot seguit expliquem amb detall com va ser l'enregistrament en cadascun del grups:

1. 1r d'ESO: l'enregistrament es va realitzar solament amb 15 alumnes, aprofitant que la resta havia de fer un examen de recuperació. En aquest grup va ser difícil realitzar el grup de discussió ja que en general eren molt tímids i els costava parlar i contar coses. A més, hi havia un grup de quatre alumnes als quals no els interessava res del que es feia al centre i tampoc van mostrar cap interès per la nostra activitat. De fet, en diverses ocasions els vam cridar l'atenció perquè a banda que no participaven, molestaven la resta de companys. En aquest grup, la durada de l'enregistrament va ser menor que en altres, concretament va durar 48 minuts. En algunes preguntes esperàvem obtindre més informació, però en general vam tindre una xicoteta mostra de totes les preguntes que vam elaborar.
2. 2n d'ESO: aquest va ser sens dubte el millor grup de tots els que vam registrar. A més de ser pocs, 12 alumnes, era un grup molt participatiu i respectuós. Tots els alumnes van participar de bon grat, fins i tot, es van quedar 10 minuts més del temps de la classe llevant-se minuts de l'esplai. Ens van donar moltíssima informació en totes les preguntes que els vam plantejar, van respectar els torns de paraula i no van cridar ni alçar la veu en cap moment. En definitiva, va ser un gust realitzar un grup de discussió amb tots ells. En aquest grup la durada de l'enregistrament va ser concretament de 60 minuts.
3. 3r d'ESO: l'enregistrament es va fer amb 16 alumnes i, en general, va funcionar molt bé, excepte alguns moments de rebombori ja que era un grup molt xerraire que li costava respectar els torns de paraula. No obstant això, van ser alumnes molt participatius i ens van proporcionar molta informació sobre el tema. La durada de l'enregistrament va ser de 55 minuts.

4. 4t d'ESO: l'enregistrament al principi va costar una mica ja que eren un grup més callat, però després la conversa entre ells va anar fluïnt. Eren un grup on hi havia molt bons lectors. L'enregistrament va durar 50 minuts.
5. Un grup del Programa de Diversificació Curricular (PDC): va ser un dels grups on més va costar realitzar l'enregistrament del grup de discussió. No eren alumnes propers, costava molt fer-los participar, que contestaren i parlaren sobre el que se'ls estava preguntant. De fet, va ser l'únic grup en el qual es van produir dos silencis i vam haver d'intervenir més vegades. Amb tots els grups havíem tingut contacte previ durant el període de pràctiques menys amb aquest i va ser casualment amb el que més ens va costar realitzar l'enregistrament. Aquest grup va ser el que més ràpid va acabar el grup de discussió a pesar de les nostres intervencions i insistències. Va durar concretament 45 minuts.
6. Un grup de Formació Professional Bàsica I (FP): l'enregistrament en aquest grup no va ser del tot fàcil però va anar millor del que esperàvem. Era un grup molt revoltós, xerraire, el qual no s'interessava massa per les tasques i assignatures del centre. Els professors no ens havien recomanat fer el grup de discussió en eixos alumnes ja que eren molt problemàtics. No obstant això, aquesta activitat els va agradar i tots, excepte dos alumnes, van participar. Vam obtenir informació útil però també molta informació no ens va servir perquè en alguns moments es dispersaven i s'agafaven l'activitat com un joc. De fet, vam haver d'expulsar de la classe un alumne perquè no deixava de cap de les maneres que els companys pogueren participar. Però, en general, sí que vam poder obtenir la informació suficient sobre el tema que analitzàvem. La durada de l'enregistrament va ser de 50 minuts.

En definitiva, l'enregistrament dels grups de discussió va anar molt bé en la majoria dels grups. Tal i com hem exemplificat, els grups on més va costar realitzar aquesta activitat van ser el de 1r d'ESO i el PDC perquè els costava molt participar i la FP Bàsica perquè eren un grup molt revoltós. No obstant això, de tots vam traure la suficient informació per a la seua anàlisi i ens va permetre comparar-la amb els resultats de les enquestes del professorat i establir unes conclusions que mostren la situació actual en els instituts respecte el que s'està fent i el que opina l'alumnat de la lectura en valencià.

A continuació comentarem la primera hipòtesi referida a si a l'alumnat li agrada o no llegir les obres marcades pel professorat. Dels sis grups en els quals vam fer l'enregistrament la majoria dels alumnes coincideixen que en molts casos no els agraden els llibres que els professors els fan llegir en l'institut. Els qualifiquen d'avorrits i allunyats dels seus interessos, encara que en tots els cursos hi havia algun alumne que no es queixava dels llibres. Hem de dir que aquests alumnes ja són lectors pràcticament consolidats i els agrada llegir molt. No obstant això, coincideixen amb la resta de companys que els agradaria poder triar alguna de les lectures que lligen al trimestre. La majoria d'alumnes són conscients que el professor és qui té el millor criteri i la decisió final. A més, una alumna de 2n d'ESO afirmava que havien d'acostumar-se a llegir altres temes i gèneres. No obstant això, els agradaria participar també d'eixa elecció en algunes ocasions. Plantegen diverses tècniques perquè ells mateixos també puguen triar les lectures. Algunes de les més interessants són les següents: el grup de 1r d'ESO va plantejar que es feren propostes i entre tota la classe es triara un llibre per a tots. Un alumne va suggerir anar a la biblioteca del centre una vegada al trimestre i que cadascú agafara el llibre que més li agradara. Des del grup de 2n van plantejar que el professor en funció dels temes que a ells els agradaren els donara diverses opcions i també, una altra possibilitat era llegir per parelles, és a dir, cada membre de la parella tria un llibre i després se l'intercanvien en el company i així en llegirien dos. En aquest punt és important destacar com les propostes dels alumnes coincideixen amb el que diuen els experts. Tots els alumnes afirmaven que si s'usaren alguna d'aquestes tècniques, llegirien més perquè es podrien compaginar els llibres que els professors consideren que han de llegir i aquells que ells tenen més interès en funció dels temes.

En definitiva, veiem com a la majoria dels alumnes no els agraden els llibres que els professors els fan llegir i a pesar que són conscients que alguns d'aquests són lectures imprescindibles i que el docent té el millor criteri, haurien de deixar-los poder triar en alguns casos lectures que els agradaren o foren més pròximes als seus interessos.

Ara passarem a comentar la hipòtesi referida a la preferència que tenen els alumnes de llegir en castellà. L'anàlisi l'hem realitzada en un poble valencianoparlant i a pesar del que es puga pensar gran part dels alumnes que hem enregistrat als grups de discussió han afirmat que prefereixen llegir en castellà que en valencià. És una situació ben estranya i sorprenent tenint en compte que quasi tot l'alumnat parla i es relaciona de manera natural durant el seu dia a dia en valencià. El grup de 1r d'ESO coincidia que els

agradava més llegir en castellà a l'institut perquè els llibres de valencià eren més avorrits. No obstant, fora del centre també preferien llegir en castellà en els llibres que ells mateixos triaven. Aquest grup era de Valors ètic i morals i hi havia una barreja d'alumnes valencianoparlants i castellanoparlants i a les classes sempre estava per damunt el castellà, tant per a l'oralitat com per a l'escriptura. Aleshores la lectura tampoc podia ser molt diferent.

La resta de grups estaven formats per alumnes majoritàriament valencianoparlants i, així i tot, ens vam trobar amb estudiants que preferien llegir en castellà. En el grup de 2n sí que hi havia alumnes que preferien el valencià, però majoritàriament ens vam tornar a trobar en la situació anterior, preferien el castellà perquè deien estar més acostumats a llegir en eixa llengua i perquè els professors de castellà els motivaven més per a llegir i triaven lectures més interessants. A més, van explicar que en valencià era més difícil llegir perquè de vegades els llibres estaven en català oriental i cada vegada que no entenien una paraula parar per a buscar-la es feia pesat. En el grup de 3r els alumnes també coincidien que llegir en castellà era preferible perquè el vocabulari és més fàcil d'entendre ja que els llibres de vegades estan en un català massa orientaltzat. Només cinc alumnes preferien llegir sempre en valencià però majoritàriament ho feien en castellà perquè era més fàcil accedir als llibres que els agradaven. En el grup de 4t hi havia alguns alumnes que preferien llegir en valencià perquè consideraven que era la seua llengua i és en la que havien de llegir sempre que pogueren triar. Però, així i tot, majoritàriament hi havia més alumnes que preferien el castellà. Els que llegien més en castellà no és que ho preferien del tot sinó que ho feien per costum, alguns perquè sempre els havien regalat més llibres en castellà, per ser més accessibles i minoritàriament perquè el valencià fora més difícil d'entendre. El grup del PDC també coincideix amb la resta d'alumnes que és més fàcil llegir en castellà i, per això, ho prefereixen. Encara que també saben que ho fan per costum. Per últim, el grup de la FP Bàsica també coincidia que de vegades llegir en valencià els costava més perquè tenia paraules "estranyes" però de normal com que la majoria eren valencianoparlants, si alguna vegada llegien alguna cosa ho feien en valencià.

En definitiva, la majoria de l'alumnat que vam enregistrar constata que preferien llegir en castellà perquè des del centre la lectura en valencià no els motivava i era molt avorrida. El professorat de castellà els permetia participar més del procés lector i també eren lectures més interessants. A més, quasi tots van coincidir que les lectures en

castellà eren més fàcils ja que el valencià de vegades s'assemblava massa al català oriental i no ho entenien tot. Hem de dir, que en cap cas els alumnes presentaven una actitud negativa front el valencià. Dins del centre, la majoria tal com acabem d'explicar preferien llegir en castellà però fora, la situació s'equilibrava ja que molts alumnes a pesar que continuen llegint més en castellà no ho fan per una preferència de llengua sinó perquè és més fàcil d'aconseguir els llibres que els agraden en castellà, perquè majoritàriament els regalen llibres en eixa llengua o simplement per costum. Alguns d'aquests alumnes conscients que lligen més en castellà afirmen que sempre que poden i tenen a l'abast els llibres que els agraden en valencià trien eixa llengua. Per tant, podem observar com la situació respecte la preferència de la llengua canvia de dins a fora del centre.

Tot seguit, comentarem la tercera hipòtesi referida al rebuig que mostra l'alumnat respecte els controls de lectura. En aquest punt hem trobat un acostament de postures. Només en el grup de 1r i 4t d'ESO hi ha hagut alumnes que tot i que no els agrada massa el control de lectura accepten que és una manera per avaluar-la i és una nota que tenen ja assegurada. En aquest punt, vam creure convenient comptar els alumnes que estaven a favor i en contra del control de lectura perquè era molt significatiu. Només sis alumnes estaven a favor dels controls de lectura dels 86 alumnes enregistrats. És a dir, la majoria està en contra i manifesta una actitud totalment negativa. Començarem comentant el que pensen els alumnes de 1r d'ESO. En general, no els agraden, i tampoc entenen la manera d'avaluar que usen els professors. No els sembla bé que la nota final de l'assignatura pugui dependre de la nota del control de lectura. A més, tampoc creuen que siga un mètode molt fiable ja que ells mateixos sense haver-se llegit un llibre han aprovat buscant resums a Internet. L'alumnat considera que de la manera com estan enfocats, els docents no promouen la lectura sinó l'estudi dels llibres ja que fan preguntes massa rebuscades. Com a alternativa plantegen fer fitxes dels llibres o dibuixos sobre capítols, tasques semblants a les que feien en Primària. El grup de 2n coincideixen amb els companys que no són necessaris els controls de lectura, que ja tenen els controls del llibre de text. Les preguntes són massa difícils i de vegades, asseguren que encara que et lliges el llibre no les saps. Tots no entenen ni interpreten igual un llibre de lectura i, per tant, no poden ser avaluats amb 10 preguntes sobre aspectes que no són rellevants com preguntar-te sobre descripcions de personatges secundaris. Són preguntes massa específiques on et demanen saber detalls

insignificants. Com a alternativa plantegen realitzar resums sobre les lectures, preguntes orals i un seguiment de la lectura setmanal perquè els professors comproven que sí que estan llegint-se els llibres. En aquest punt, l'alumnat també coincideix amb el que diuen els experts. El grup de 3r coincideix amb tot el que pensen els companys i afegeixen que no tenen sentit els controls ja que de vegades hi ha alumnes que sí que s'han llegit el llibre i han suspés. També creuen que els exàmens haurien de ser orals i que es pot avaluar la lectura a través d'altres mètodes com per exemple debats a classe on es comente entre tota la classe diversos aspectes del llibre, resums, fitxes de lectura o exposicions a la classe sobre diferents llibres. Com podem observar, la majoria dels alumnes estan en contra del control de lectura i proposen múltiples alternatives per avaluar la lectura. Continuem comentant el que opinen els alumnes de 4t d'ESO. En aquest grup hi havia alguns estudiants que sí que estaven a favor del control de lectura o almenys no el detestaven tant com la resta de companys. Quatre alumnes coincidien que era una manera d'avaluar i comprovar que t'havies llegit un llibre i que no estava del tot malament, sobretot els agradaven les preguntes d'opinió personal. No obstant això, la resta d'alumnes coincidien amb el que comentàvem anteriorment. Afirmaven que la nota del curs no hauria de dependre d'un control de lectura. A més, usant aquest mètode no aconseguien que llegiren més sinó tot el contrari ja que els controls de lectura els angoixen molt i creen una mala relació entre la lectura i l'alumne. Una alumna va assenyalar molt contundentment que eren del tot contraproductius i absurds i era una altra de les mesures dolentes d'aquest sistema educatiu. Considerava que el docent fent un control de lectura s'estalvia feina i problemes. Era molt còmode per a ell però molt dolent per als alumnes. Com a propostes coincidien que haurien de fer-se treballs sobre les lectures, resums, debats, i sobretot que es tinguera en compte l'opinió personal dels lectors. Tant el grup de la FP Bàsica com el del PDC afirmava que se sentien alleujats i afortunats de no fer controls de lectura des que estaven en aquests programes i opinaven exactament el mateix que la resta de companys. Els alumnes del PDC feien treballs sobre els llibres de lectura i els alumnes de la FP Bàsica no feien res perquè sorprenentment hi havia anys en els quals no es llegien llibres en aquest programa.

En definitiva, la majoria de l'alumnat detesta i s'oposa clarament als controls de lectura considerant-los la pitjor de les possibles maneres per avaluar una lectura. Amb els controls de lectura només aconseguixen transmetre valors negatius i que els alumnes no gaudisquen dels llibres.

Finalment, passarem a comentar l'última de les nostres hipòtesis que correspon a l'interés que mostra l'alumnat en la lectura. A diferència del que es puga creure sobre l'interés dels alumnes, estem totalment convençuts que majoritàriament sí que en tenen. Dels alumnes que hem enregistrat hem pogut comprovar com quan alguna cosa no els agradava, com els controls de lectura, sempre proposaven alternatives. És a dir, són conscients que han de treballar i que han d'aprendre i els docents haurien de ser els seus guies en aquest procés. No es tracta de culpar al 100% als professors perquè tenint en compte com funciona el sistema educatiu actual de vegades fan el que poden. Però d'altres, sí que es cert que haurien de reflexionar més sobre el que estan fent. En tots els cursos existeixen alumnes que no només no s'interessen per la lectura sinó per tot el que estiga relacionat amb el context escolar. Això és una realitat i davant d'això poc hem de dir. No obstant, hem comprovat mitjançant els grups de discussió que la majoria de l'alumnat sí que té ganes de fer coses i sí que li agrada llegir. Tots ells coincideixen que llegir és necessari per aprendre, per a saber expressar-nos, millorar l'expressió escrita, per a desenvolupar la imaginació i formar-se com a persones crítiques i, en definitiva, per a educar-nos. A pesar que en la pràctica tots no siguen igual de bons lectors els conceptes els tenen clars i saben que és molt important llegir. I la majoria els agrada llegir i ho han fet des de menuts. De fet, gran part dels alumnes considera que llegia molt més en la Primària per la manera com es fomentava la lectura. Molt més que en l'institut ja que allí, el problema que plantegen és la manera com moltes vegades es fomenta eixa lectura, es treballa i s'avalua. Una de les coses que més han coincidit i han emfatitzat és el fet que tot és triat, elegit i decidit pel professor sense tindre en compte els alumnes. Com hem comentat en alguna ocasió al llarg del treball la majoria dels alumnes són conscients que el millor criteri i la decisió final l'ha de tindre el docent però això no lleva que ells com a membres actius del procés d'ensenyament-aprenentatge no puguem opinar o decidir res. Així, els alumnes acusen els professors de triar ells les lectures que millor els pareixen sense pensar en els gustos dels alumnes, els quals són diferents i sempre es veuen abocats a llegir tots les mateixes coses sense que els agrade. Això fa que molts d'ells, els que no tenen l'hàbit lector tan consolidat perden l'interés i abandonen les lectures. Tal com actuen els docents fan que els alumnes se senten obligats a llegir i més perquè al final com hem explicat en l'apartat anterior sempre hi ha un control de lectura.

De manera que mai poden veure la lectura com una tasca on al mateix temps que aprenen es diverteixen. Davant d'aquesta situació no es queden callats i indiferents sinó que prenen partit i demanen als professors elegir algun llibre. Així, proposen que siga el docent qui faça una llista de lectures i ells puguen triar la que més els agrada, cadascú una diferent. També plantegen que siguen els alumnes qui trien un llibre i en última instància el professor li done el permís o no i, fins i tot, plantegen anar a la biblioteca i triar amb el docent les millors opcions per a cada alumne almenys una vegada al trimestre. Com es pot observar són múltiples les opcions per implicar l'alumnat en el procés i per motivar-lo a llegir més. Es tracta de buscar l'equilibri entre el criteri del docent, que sempre serà el millor ja que és el professional i sap també quines coses s'han de llegir segons el currículum i els gustos i preferències de l'alumnat que són essencials tindre-les en compte per tal que no perden l'interés en el que fan al centre, que se senten també participants del que es fa. Ells mateixos asseguren que llegirien més si pogueren intervenir més en l'elecció de les lectures.

Pel que fa a la manera com treballen la lectura de vegades tampoc sol ser la més adequada. Els alumnes coincideixen que els docents majoritàriament manen unes determinades lectures al trimestre que solen ser una o en alguns casos dos i posen un control de lectura, però el llibre no el treballen. El resultat d'aquesta estratègia és que els alumnes es lligen el llibre els últims dies i intenten aprovar l'examen. Afirmen que si volgueren que realment es crearen lectors li dedicarien més temps a la lectura. Tots els grups enregistrats coincideixen que llegir en classe una estona seria una molt bona opció perquè així els docents s'asseguren que lligen el llibre i es poden anar comentant determinats aspectes sobre la lectura. Fins i tot el grup de 3r d'ESO afirma que l'hora de classe que tenen un dia a la setmana i que mai s'aprofita per l'horari seria molt més productiva si la dedicaren a la lectura. Hem de dir que açò és el que opina la majoria ja que en cada grup sempre hi havia algun alumne (molts pocs) que prefereixen llegir exclusivament a casa. Altres propostes que van plantejar van ser que el docent fera un seguiment de la lectura capítol per capítol i cada dia preguntara coses sobre el fragment que havia demanat que llegiren. Així fomentaria que cada dia llegiren un poc i comprovaria qui està fent-ho i qui no. També els alumnes del grup de 2n van plantejar que seria molt interessant crear en els casos que no existisca o fomentar l'ús de la biblioteca de classe, que a Primària ho feien i hi havia molt bons resultats. És una manera d'augmentar el contacte entre l'alumnat i la lectura. I no ens oblidem de les

pel·lícules, les quals també són una opció. Primer poden llegir-se el llibre i una vegada l'han treballat es pot veure la pel·lícula i és una manera més d'incentivar la lectura.

En definitiva, tal com acabem de veure les propostes dels alumnes són múltiples i, algunes de les quals, coincideixen amb el que diuen els experts. Eixa actitud denota l'alt grau d'implicació i de ganes de canvi que tenen. Remarquem que el que hem explicat és el que pensa la majoria de l'alumnat enregistrat. Estem convençuts que si s'usaren tècniques més variades per a triar les lectures i sobretot si es treballaren, l'índex lector dels alumnes augmentaria considerablement.

7. COMPARACIÓ DELS RESULTATS

En aquest capítol del treball compararem els diferents resultats obtinguts de les enquestes i dels grups de discussió, és a dir, contrastarem el que pensen els professors amb el que opinen els alumnes, però comparant i comentant alguns dels aspectes més destacats.

El fet que el 100% dels professors no coincidisquen donant-li molta importància a la lectura en una assignatura de llengua i literatura com és la de Valencià explica el tractament que actualment s'està fent d'aquesta als centres educatius. Com que cadascú li dóna una importància aplica uns criteris i la treballa d'una manera diferent a pesar que els professors afirmen coordinar-se entre ells i elaborar un pla lector. Després, en la realitat, els alumnes treballen la lectura de manera diferent, en funció del professor.

Pel que fa al fet de si els alumnes llegien més abans o en l'actualitat hem trobat un acostament de postures entre el que pensen els professors i els alumnes. A pesar que el baròmetre de la lectura confirma que lligen més en l'actualitat ambdós grups creuen el contrari. Els professors pensen que els alumnes lligen menys hui en dia perquè han perdut l'interés en la lectura i ho manifesten simplement no llegint-se els llibres i suspenent els controls de lectura. I, en canvi, almenys la meitat dels alumnes enregistrats, creuen que llegien més durant la Primària per la manera com es treballava la lectura i com la fomentaven els docents. A pesar que els alumnes creuen que en Primària es treballava molt millor la lectura els docents coincideixen tots ells que sí que la treballen i que també fomenten l'hàbit lector. En aquest punt difereixen totalment les postures entre professorat i alumant. La majoria dels alumnes estan en desacord amb la manera que tenen els professors de treballar i fomentar la lectura. En primer lloc, no veuen bé que totes les lectures les trien els docents. I, en canvi, existeix un 28,6% de professors que de cap de les maneres volen que els alumnes trien alguna lectura i participen d'aquest procés. A banda de les lectures, els docents també trien els gèneres i les temàtiques deixant de banda tant la poesia com el teatre i repetint els temes d'aventura o misteri. Gran part dels alumnes enregistrats han afirmat que els agradaria variar i no llegir solament narrativa ja que la resta de gèneres sols els lligen quan apareixen al llibre de text i ofereixen moltes possibilitats. La temàtica també afirmen que podria ser diferent i que cadascú triara la que més li agradara ja que quasi sempre és la mateixa i, al final, perden l'interés. En segon lloc, no es treballen les lectures durant el trimestre. A pesar que els professors coneixen el cicle de foment de la lectura

d'activitats prèvies, durant i després, la majoria no l'apliquen. És del tot alarmant que només el 14% realitzi aquest esquema complet. Denota poca preocupació i implicació per part dels docents en la lectura. Això significa que els professors no treballen els llibres. Aquesta qüestió la confirmen els alumnes. Afirment que els professors manen llegir un llibre al trimestre i, directament, posen la data del control de lectura i segueixen treballant amb el llibre de text. Eixa estratègia té com a conseqüència el fet que molts alumnes es perden en el procés lector ja que no hi ha un foment, un control i un treball per part del professorat. I, en tercer lloc, tampoc estan d'acord amb els controls de lectura ja que és la pitjor manera per a treballar un llibre. Els docents, encara que els supose més feina usar altres metodologies d'avaluació ho han de fer. No té cap tipus de sentit que els alumnes facen controls de lectura ja que els obliguen en part a estudiar-se determinats aspectes dels llibres. Això fomenta que la majoria ni se'ls lligen i busquen resums a Internet. Ells mateixos saben que llegir-se un llibre no t'assegura aprovar el control de lectura i a la inversa, no havent-lo llegit pots aprovar. És un dels molts factors que demostren l'absurditat dels controls de lectura. De manera que ja no es llig per plaer, gaudint del llibre, de la història i de cadascun dels seus personatges sinó es llig per aprovar. I, així i tot, la majoria del professorat creu i afirma que és el millor mètode per avaluar una lectura.

En definitiva, al llarg d'aquesta comparació hem pogut comprovar el divorci que existeix entre les actuacions del professorat i les opinions per part de l'alumnat. En la majoria dels casos ens hem trobat en posicions molt allunyades i ben diferenciades respecte del que pensen ambdós grups. En l'únic aspecte on hem trobat un acostament de postures és en el fet que tant els docents com els alumnes creuen que es llegia abans més que en l'actualitat. En la resta, les diferències són abismals. Els docents encara mantenen una actitud molt conservadora respecte la lectura, la qual contrasta amb l'actitud participativa i innovadora que mostra i demana l'alumnat. Aquest, lluny de presentar el desinterés que el professorat afirma que té, es mostra amb una actitud activa i demana constantment la necessitat de canvi respecte el tractament de la lectura emfatitzant sobretot que haurien de tindre un paper més protagonista en l'elecció de les lectures, s'haurien de treballar més a classe, sobretot el procés i, finalment, eliminar el control de lectura.

8. CONCLUSIONS

Al llarg d'aquest estudi hem pogut assolir els objectius que ens havíem plantejat a l'inici del treball i corroborar les hipòtesis inicials gràcies a les tècniques d'anàlisi que havíem elegit. Tant les enquestes com els grups de discussió ens han permés d'una banda, analitzar les actuacions del professorat de valencià respecte el tractament de la lectura que realitzen en les aules i, d'una altra banda, analitzar les opinions i sensacions de l'alumnat pel que fa a la lectura i a la manera com es fomenta al centre. De manera que una vegada hem analitzat tota la informació obtinguda hem pogut corroborar les nostres hipòtesis i constatar com el professorat del departament de valencià dedica un percentatge escàs al tractament de la lectura, a una de les competències més importants en la formació dels alumnes, quedant aquesta relegada a l'obligació de tres lectures trimestrals i del clàssic control de lectura. No treballen les lectures durant el trimestre. Pocs professors realitzen l'esquema del tractament de la lectura complet d'activitats prèvies, durant, i després que proposa Fluixà (2008). Per tant, no transmeten la importància i la valoració que es mereix aquesta en els alumnes ja que són els primers que no li la donen. Hui en dia existeixen mil possibilitats diferents per a treballar la lectura i el que s'hauria de fer és acostar l'alumnat a aquesta des de diferents perspectives i a través de metodologies distintes sinó estem abocats al fracàs continu. Tampoc ens hem de centrar exclusivament en un gènere com fan els docents. Sols treballen la narrativa i la poesia i el teatre queda eliminat quan ofereixen moltíssimes possibilitats.

Hem constatat també que el professorat obliga a l'alumnat a llegir. Els professors continuen manant llibres de caràcter obligatori que l'alumnat es veu obligat a llegir si vol aprovar l'assignatura al final de curs. Mantenen hui en dia una actitud molt conservadora i poc pràctica respecte el tractament de la lectura. Són els qui trien les lectures, les temàtiques i els gèneres i no tenen en compte, en la majoria dels casos, les opinions dels alumnes. I, en canvi, estan convençuts de fomentar correctament l'hàbit lector i potenciar la lectura en l'alumnat.

Pel que fa a les actuacions del professorat respecte el pla lector del centre hem comprovat la falta de coordinació que existeix entre els professors del departament de valencià, la diversitat d'opinions i, per tant, de criteris. Cada membre del departament té la seua pròpia visió sobre l'ensenyament-aprenentatge de la lectura. Només una minoria de professors elaboren un pla lector a l'inici de cada curs acadèmic per intentar

coordinar-se al màxim possible, ja que saben que és la millor manera per treballar la lectura. Però majoritàriament, no hi ha unanimitat i cada any els alumnes en funció del professor que tenen treballen aquesta competència de manera molt diferent. No realitzen un bon foment lector ja que a banda del tractament de la lectura que fan, el qual hem comentat anteriorment, tampoc fan ús de les biblioteques d'aula ni de centre que són un element important.

Respecte les hipòtesis referides a l'alumnat també les hem pogut corroborar totes i hem constatat com a l'alumnat no li agrada llegir les obres marcades pel professorat. Com que els alumnes lligen de manera obligada, en la major part dels casos, no els agraden les obres proposades pels seus professors. A més, una de les qüestions més curioses que hem comprovat és que l'alumnat prefereix llegir en castellà en un poble valencianoparlant com és Ontinyent. És cert que la situació social del valencià està en inferioritat respecte del castellà. Però eixa situació la trobem més acusada en grans ciutats o zones on hi ha molts habitants que sempre parlen en castellà. Però el nostre estudi ha estat fet en un lloc on predomina el valencià. Per tant, partim d'un context on eixa premissa no hauria de donar-se. En aquest cas, la preferència del castellà no és tant per una qüestió social de la llengua sinó tal com hem comprovat, per una qüestió de foment lector dins del centre. És a dir, la preferència del castellà en la lectura en l'alumnat, l'hem trobada dins del centre ja que fora la realitat s'equilibrava i hi havia alumnes que també preferien llegir en valencià. Els alumnes no mostren cap prejudici front el valencià i afirmen que gran part dels motius pels quals prefereixen llegir en castellà són perquè els professors del departament de castellà fomenten millor la lectura. Els deixen triar almenys un llibre al trimestre, en classe sempre dediquen uns minuts a comentar algun aspecte o a llegir algun capítol i tenen una biblioteca d'aula on sols hi ha llibres en castellà i els poden agafar i intercanviar-ne per altres que tenen ells. El control de lectura el fan igualment però almenys poden participar més del procés lector i treballen més els llibres. Com que la seua opinió conta lligen coses que els agraden i tenen més interès. És molt important que els alumnes se senten escoltats i senten que formen part també del procés d'ensenyament-aprenentatge en el qual estan immersos. I és que no hem d'oblidar que són l'element més important i que el professor és un simple guia en tot eixe camí.

Pel que fa als controls de lectura, és on hem trobat un major acostament de postures entre els alumnes. La majoria han afirmat que els controls de lectura no són una bona

opció, generen una visió negativa de la lectura ja que aquesta es converteix més en una lectura/estudi que en una lectura/plaer. I, per últim, l'última hipòtesi del treball, la referida a l'interés que els alumnes mostren en la lectura, hem pogut comprovar com a diferència del que pensa el professorat, els alumnes tenen una actitud activa i participativa plena de propostes per a millorar el tractament de la lectura. Tots els alumnes afirmen que es milloraria molt la lectura a nivell general si començara a canviar-se la manera que els docents tenen de treballar-la. A l'alumnat li agradaria poder participar més del procés d'elecció dels llibres. Ells mateixos demanen treballar la lectura, fer activitats durant aquesta, fer debats a classe, dedicar temps de cada classe a llegir i després poder gaudir en tranquil·litat d'un llibre i no haver de llegir-se'l ràpid i malament per a contestar 10 preguntes que no tot el món sabrà contestar ja que cadascú interpreta els llibres d'una manera diferent. A més, és molt important destacar que gran part de les propostes dels alumnes coincideixen amb el que diuen els experts.

En la nostra opinió, després d'haver elaborat aquesta anàlisi i haver comprovat la gran disparitat d'opinions que existeixen entre el conservadurisme dels professors i la innovació dels alumnes i, també, les carències que existeixen actualment en el tractament de la lectura, creiem que el primer punt per a acostar els alumnes a aquesta és eliminar el control i plantejar diverses activitats per avaluar les lectures. Els alumnes tenen propostes i són conscients que a l'escola es va a aprendre i a treballar però estan cansats de com han de fer-ho i de no tindre veu. És important que participen conjuntament del procés lector ja que no hem d'oblidar que els alumnes són l'element més important en el procés d'ensenyament-aprenentatge i els docents són els que guien aquest procés però no els que ho decideixen tot. A més, una de les qüestions imprescindibles per començar a treballar la lectura com cal és, en primer lloc, dedicar-li més temps al seu tractament i, en segon lloc, realitzar l'esquema complet d'activitats prèvies, durant i després de la lectura.

A banda de tot el que ja hem estat comentant, hi ha alguns aspectes que ens han cridat l'atenció. Un, que ens ha semblat del tot curiós, és el fet que el 57,1% del professorat considere que la literatura infantil i juvenil és literatura de baixa qualitat. Com en tot tipus de literatura hi ha llibres i autors que són bons i altres que són dolents o no tan destacats. No poden tindre eixa consideració ja que és el tipus de literatura que ells treballen. La literatura infantil i juvenil és més que apta i de molt bona qualitat tant per als adolescents com per als propis adults.

Els professors afirmen que fomenten la lectura però a banda de tots els aspectes que ja hem comentat i que demostren que en alguns casos no ho fan del tot bé, s'obliden de molts elements que serveixen per acostar l'alumnat a la lectura com són les biblioteques tant d'aula com de centre. A més, una lectura al trimestre, que és el que recomanen la majoria dels professors, ens pareix poc. Creiem que com a mínim s'haurien de llegir dues lectures al trimestre i si poden ser més millor. Encara que en un principi puga semblar que són massa llibres, pensem que sí que és possible. El primer que hem de fer és llevar els controls de lectura perquè no vegem la lectura com una obligació necessària per aprovar una assignatura. Hem d'acostar els alumnes a la lectura a través de diverses maneres, treballant cada llibre de manera diferent i mostrar-los una visió positiva de la lectura. S'han de combinar els llibres que es lligen en un trimestre tan pel que fa al gènere, la temàtica i també, l'extensió de cadascun. I sobretot, s'ha de permetre que els alumnes participen d'eixe procés triant almenys un dels llibres que hagen de llegir. Així serà molt més fàcil que es lligen dues o més lectures en un trimestre. La clau està en la manera com treballem la lectura.

Al nostre parer, no es tracta de qüestionar la feina dels docents, perquè ells són els professionals i són els qui en última instància saben què és el que millor els convé als alumnes, però és necessària una reflexió profunda perquè hi ha una gran diferència entre el que ells creuen que fan "correctament" i el que ens trobem després en la realitat.

En conclusió, creiem que els professors han de ser conscients de la importància de la seua tasca com a creadors de futurs lectors. Són els primers que han de valorar la lectura ja que hauria de ser una de les principals competències que s'ensenyen en les assignatures de llengua i literatura. A més, és important elaborar un pla lector respectat per tots els docents del departament de valencià on a banda del seu criteri, tinguen en compte també el que pensen i el que volen els alumnes. Quan aconseguisquen eixe equilibri hauran aconseguit avançar molt en el camí i estem convençuts que la creació de lectors no solament serà durant l'etapa educativa sinó després, en la vida de cadascun dels alumnes que eduquen dia a dia, la qual serà molt més significativa.

9. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Aguiar e Silva, V. M. (1980). *Competencia lingüística y competencia literaria*. Madrid: Gredos.
- Alanís, L. (2005). Las decisiones sobre los materiales. El Grupo de Discusión como instrumento de investigación. *Investigación en la escuela*, 55, 89-102.
- Arboleda, L. M. (2008). El grupo de discusión como aproximación metodológica en investigaciones cualitativas. *Facultad Nacional de Salud Pública*, 26, 69-77.
- Bierwisch, M. (1970). Poetics and linguistics. En D. C. Freeman (Ed.), *Linguistics and literary style*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Cervantes, C. (2002). El grupo de discusión en el estudio de la cultura y la comunicación. Revisión de premisas y perspectivas. *Revista Mexicana de Sociología*, 2, 5-36.
- Colomer, T. (1996). La didáctica de la literatura: Temas y líneas de investigación e innovación. En C. Lomas (Ed.), *La educación lingüística y literaria en la enseñanza secundaria* (p. 123-142). Barcelona: Universitat de Barcelona.
- Coronas, M. (2005). Animación y promoción lectora en la escuela. *Revista de educación*, 339-355.
- Chomsky, N. (1957). *Estructuras sintácticas*. México: Siglo XXI.
- Culler, J. (1978). *La poética estructuralista*. Barcelona: Anagrama.
- Fàbregas, A., i Paré, M. (2013). El grup de discussió i l'observació participant. *Construcció d'instruments per a la investigació a les ciències socials i del comportament*. Barcelona: UOC, 1-46.
- Finkel, D. (2008). *Ensenyar amb la boca tancada*. València: Universitat de València: Servei de Publicacions.
- Fluixà, J. A. (2008). Propuestas para elaborar un plan lector de centro. *Primeras noticias. Revista de literatura*, 235, 48-53.
- Genette, G. (1991). *Ficción i dicción*. Barcelona: Lumen.
- Hymes, D. (2000). Acerca de la competencia comunicativa. En M. Llobera (Ed.), *Documentos básicos en la enseñanza de lenguas extranjeras* (p. 13-37). Madrid: Edelsa.
- Lluch, G. (2012). *La lectura al centre*. Alzira: Bromera.
- Martín, E. (1997). El grupo de discusión como situación social. *Reis*, 79, 81-112.

- Mendoza Fillola, A. (2001). *El intertexto lector. El espacio de encuentro de las aportaciones del texto con las del lector*. Cuenca: Universidad de Castilla-La Mancha.
- Mendoza Fillola, A. (2004a). El desarrollo de la competencia literaria y de la competencia lectora. En A. Mendoza Fillola (Ed.), *La educación literaria. Bases para la formación de la competencia lecto-literària* (p. 137-144). Málaga: Aljibe.
- Mendoza Fillola, A. (2004b). Caracterización y componentes de un modelo para la didáctica de la literatura. En A. Mendoza Fillola (Ed.), *La educación literaria. Bases para la formación de la competencia lecto-literària* (p. 53-76). Málaga: Aljibe.
- Mendoza Fillola, A. (2004c). El lector y la lectura. En A. Mendoza Fillola (Ed.), *La educación literaria. Bases para la formación de la competencia lecto-literària* (p. 145-178). Málaga: Aljibe.
- Mínguez-López, X. (2011). Entre la educación literaria y el fomento del hábito lector en Secundaria y Bachillerato. *Educación y Biblioteca*, 183, 38-43.
- Mínguez-López, X. (2015). El papel de la animación en el desarrollo de la competencia literaria. *Elos: Revista de Literatura Infantil e Xuvenil*, 2, 155-172.
- Salvador, V. (1994). Els límits del discurs literari. *Articles: revista de didàctica de la llengua i de la literatura*, 1, 15-26.
- Serrano, S. (1993). Pròleg. En A. Broch (Ed.), *Forma i idea en la literatura contemporània* (p. 9-21). Barcelona: Edicions 62.
- Thomas, J. J. (1978). Théorie générative et poétique littéraire. *Langages*, 51, 7-64.
- Witte, T., Janssen, T., i Rijlaarsdam, G. (2006). Literary competence and the literature curriculum. *In Paper for the International Colloquium Mother Tongue Education in a Multicultural World: Case Studies and Networking for Change*. (Sinaia – Romania, June 22 to 25, 2006). Manuscrit inèdit recuperat de (http://145.18.11.72/Projecten/Gert/Presentations/Roemenia%20PaperJune%202006%20Final%20version%20_written%20text_.pdf).

10. ANNEXOS

Annex A: enquestes

La lectura en valencià

Aquesta és una enquesta sobre l'ús de la lectura en les aules i sobre la manera com es fomenta aquesta en l'alumnat. A continuació us presentem unes preguntes en les quals heu de triar l'opció que considereu.

1. Quina importància té per a tu la lectura en l'assignatura de valencià? *

- 100%
- 75%
- 50%
- Menys del 50%

2. Creus que l'alumnat llig més en l'actualitat? *

- Sí, molt més.
- Sí, un poc més.
- No, abans es llegia més.

3. Creus que potencies l'hàbit lector de l'alumnat? *

- Sí.
- No.

4. En cas afirmatiu, assenyalan algun exemple.

Texto de respuesta larga

---

5. En el tractament de la lectura, plantejes de manera completa l'esquema d'activitats prèvies, activitats durant la lectura i activitats posteriors? *

- Sí, sempre.
- Sí, en alguna ocasió.
- No, mai.

6. Si no fas l'esquema complet en el tractament de la lectura, realitzes activitats prèvies a la lectura?

- Sí, són necessàries per a motivar l'alumant.
- No, no són necessàries.
- De vegades, depenent del tipus de llibre.

7. Elabores un seguiment del llibre de lectura? Del procés de la lectura? *

- Sí. A mesura que lligem capítols, comentem alguns aspectes.
- No, mai.
- Si hi ha algun dubte es comenta, però coses molt concretes. No és un seguiment del procés.

8. Dediques temps de la classe per a llegir en veu alta el llibre de lectura? *

- Sí, sempre.
- Sí, però poques vegades.
- No, mai.

9. En cas afirmatiu, indica el temps que li dediques.

- 10 minuts.
- 15 minuts.
- Menys de 10 minuts.

10. Planteges una activitat de realització d'una fitxa del llibre de lectura? *

- Sí, sempre.
- No, quasi mai.
- No, mai.

11. Plantejes com activitat fer alguna redacció sobre el llibre de lectura? *

- Sí, sempre.
- Sí, en alguna ocasió.
- No, mai.

12. Creus que l'alumnat s'ha d'estudiar alguns aspectes del llibre de lectura per a comprendre'l millor? *

- Sí.
- No.

13. Quin creus que és el millor mètode per avaluar un llibre de lectura? *

- Control clàssic.
- Exposicions orals.
- Treballs.
- Otro...

14. Quin mètode utilitzes per avaluar les lectures? *

- Control clàssic
- Exposicions orals a classe
- Treballs
- Otro...

15. Quina és la teua consideració respecte la literatura juvenil? *

- Literatura de poca qualitat.
- Bona literatura.
- Literatura de baixa qualitat però apta per als distints nivells d'ESO.
- Literatura de qualitat i molt apta per a l'ESO.

16. Quin tipus de gènere utilitzes més sovint? *

- Narrativa.
- Teatre.
- Poesia.

17. Quin és el gènere menys usat a les teues classes? *

- Narrativa.
- Teatre.
- Poesia.

18. Quin tipus de temàtica predomina en les lectures que llig l'alumnat? *

- Misteri i terror.
- Històric.
- Ciència ficció.
- Policíac.
- Aventures.
- Realista.
- Otro...

19. Què opines dels clàssics de la literatura? Creus que és adequat el seu tractament en l'educació secundària? *

- Sí.
- No.
- Caldria millorar el seu tractament.

20. Utilitzes o fas que l'alumnat llija clàssics en les teues classes? *

- Sí, sovint.
- No, quasi mai.
- Mai.

21. Creus que l'alumnat acaba l'educació secundària obligatòria amb un ampli coneixement dels clàssics catalans? *

- Sí.
- No.
- Acaba amb un coneixement suficient.

22. En les teues classes, existeix una biblioteca d'aula? *

- Sí.
- No.

23. En cas afirmatiu, assenyalan l'ús.

- S'utilitza sovint.
- S'utilitza de vegades.
- S'utilitza esporàdicament.
- No s'utilitza mai.

24. En cas afirmatiu, contribueixes portant llibres per a l'augment de la biblioteca?

Sí.

No.

25. En alguna de les teues classes has anat a la biblioteca del centre amb l'alumnat? *

Sí.

No.

26. En cas afirmatiu, assenyalan la freqüència d'ús.

Una vegada a l'any.

Una vegada al trimestre.

Una vegada a la setmana.

Més d'una vegada a la setmana.

Menys d'una vegada a la setmana.

27. Es realitzen tasques de lectura col·lectiva d'algun llibre (diferent al llibre de lectura obligat) a les teues classes? *

Sí, sovint.

Sí, però molt poques vegades.

No, mai.

28. Recomanes llibres a l'alumnat? *

- Sí.
- No.

29. Elabores un llistat de lectures voluntàries per a pujar nota? *

- Sí, sempre.
- No, mai.
- Molt poques vegades ja que l'alumnat es presenta poc receptiu.

30. Quin mètode creus que és millor per a la tria de llibres? *

- Llibres elegits pel professor.
- Llibres proposats pels alumnes.
- Partir d'una llista elaborada pel professor per a la tria posterior feta per l'alumnat.

31. Quin és el mètode que apliques a les aules? *

- Llibres elegits pel professor.
- Llibres proposats pels alumnes.
- Partir d'una llista elaborada pel professor per a la tria posterior feta per l'alumnat.

32. Els llibres que tries o proposes a l'alumnat, els lliges abans? *

- Sempre els llig abans tots.
- Normalment els trie a partir de recomanacions.
- Una barreja d'ambdues coses.

33. Tot l'alumnat llig el mateix llibre? *

- Sí, sempre.
- No, a excepció de si un alumne/a ja ha llegit el llibre triat. En eixe cas, en llig un altre diferent.
- No, normalment es lligen diferents llibres en funció de la tria de l'alumnat.

34. Quin percentatge de nota té la lectura? *

- 10%
- 20%
- Més del 20%

35. Quants llibres determines que ha de llegir l'alumnat al trimestre? *

- 1 llibre.
- 2 llibres.
- Més de dos llibres.
- Otro...

36. Creus convenient elaborar un pla lector per a fomentar la lectura en l'alumnat? *

- Sí.
- No.

37. Creus convenient fer un seguiment de la lectura durant el curs escolar? *

Sí.

No.

38. Et coordines amb el professorat del departament de valencià per a la tria de les lectures? *

Sí.

No.

39. Et coordines amb el professorat del departament de valencià per a elaborar un pla lector per a un curs acadèmic? *

Sí, sempre.

Sí, alguna vegada.

No, mai.

40. Alguna vegada t'has coordinat amb el professorat de castellà per a determinar aspectes referents a la lectura? *

Sí, alguna vegada.

No, mai.

41. I amb el professorat d'altres assignatures? *

Sí, alguna vegada.

No, mai.

42. Creus que és necessari que la lectura es treballi en altres assignatures que no siguin de llengua i literatura pròpiament? *

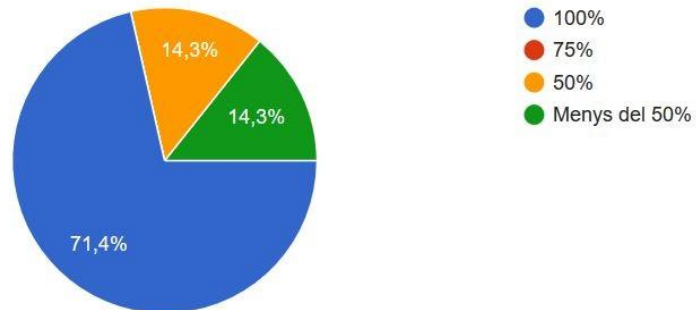
- Sí.
- No.

43. Creus necessari la creació d'un pla lector unificador que es treballi en totes les assignatures? *

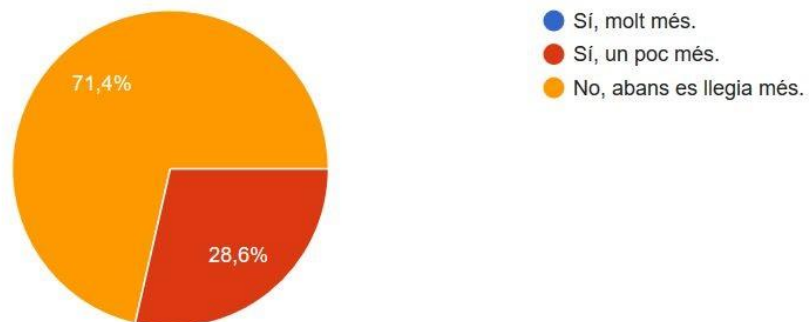
- Sí, és una bona manera de fomentar la lectura en diferents àmbits.
- No, això és competència de les assignatures de llengua i literatura.
- Sí, però és un procés inviable.

Annex B: resultats de les enquestes

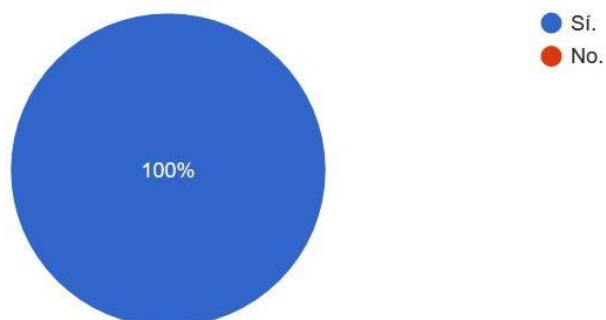
1. Quina importància té per a tu la lectura en l'assignatura de valencià?

2. Creus que l'alumnat llig més en l'actualitat?

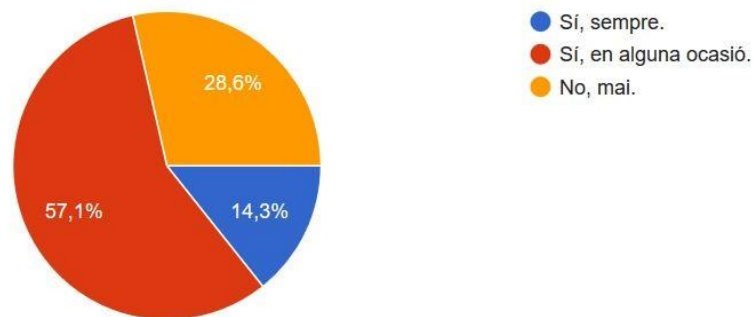
3. Creus que potencies l'hàbit lector de l'alumnat?

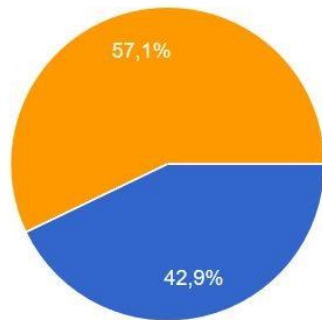
4. En cas afirmatiu, assenyalan algun exemple.

Intente triar títols que els agrada, done la possibilitat de fer lectures voluntàries i el diari de lectura.
Cada semana llegim una hora a classe
Fer l'elogi d'algun poema o d'una obra narrativa, o algun simple comentari que resulte motivador, pot ser un estímul per a llegir-lo
Acostume a aconseguir que alguns alumnes demanen més lectures que les del propi temari, no sempre ho aconseguisc però, com ho treballo prou, alguns cursos desperte la fascinació pel llibres.
Els motive amb els llibres de lectura proposats
Recomanat lectures, proposant-ne a classe i a més a més llegim a classe

5. En el tractament de la lectura, plantejes de manera completa l'esquema d'activitats prèvies, activitats durant la lectura i activitats posteriors?

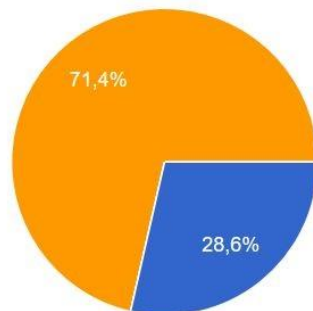

6. Si no fas l'esquema complet en el tractament de la lectura, realitzes activitats prèvies a la lectura?

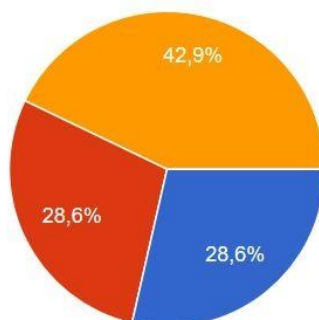
- Sí, són necessàries per a motivar l'alumant.
- No, no són necessàries.
- De vegades, depenent del tipus de llibre.

7. Elabores un seguiment del llibre de lectura? Del procés de la lectura?

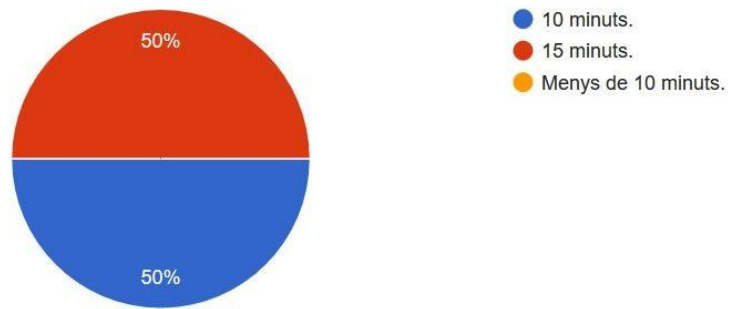
- Sí. A mesura que lligen capítols, comentem alguns aspectes.
- No, mai.
- Si hi ha algun dubte es comenta, però coses molt concretes. No és un seguiment del procés.

8. Dediques temps de la classe per a llegir en veu alta el llibre de lectura?

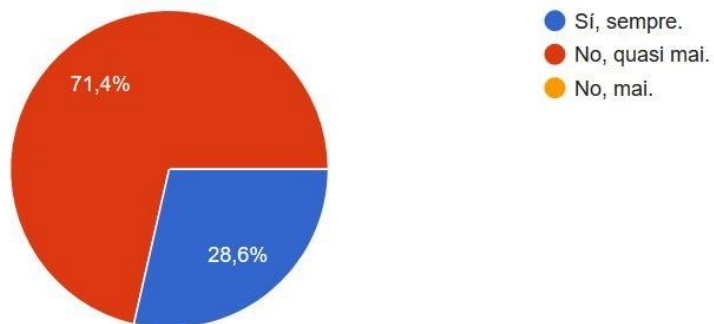

- Sí, sempre.
- Sí, però poques vegades.
- No, mai.

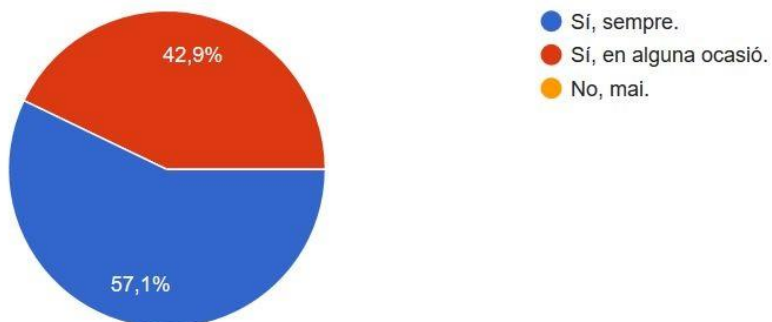
9. En cas afirmatiu, indica el temps que li dediques.

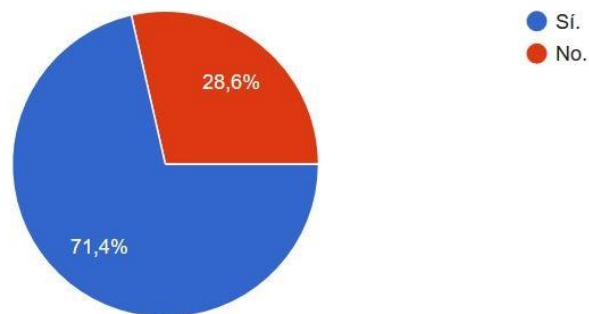
10. Planteges una activitat de realització d'una fitxa del llibre de lectura?

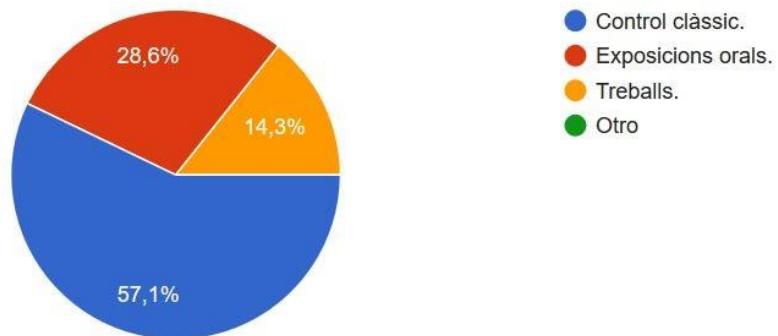
11. Planteges com activitat fer alguna redacció sobre el llibre de lectura?

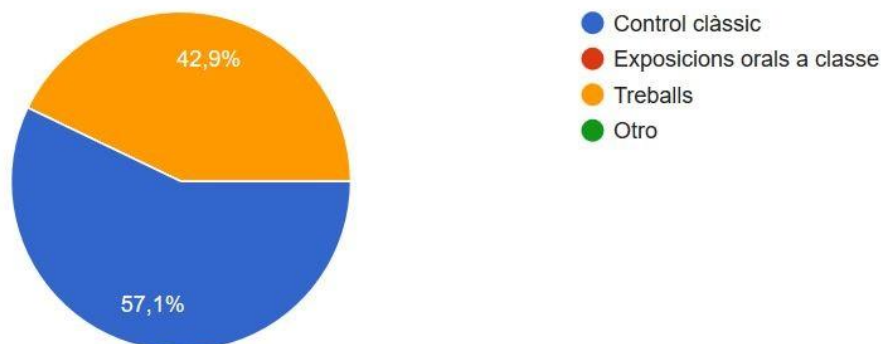
12. Creus que l'alumnat s'ha d'estudiar alguns aspectes del llibre de lectura per a comprendre'l millor?

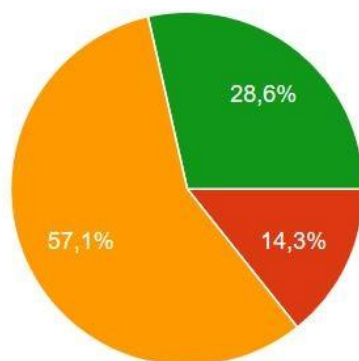
13. Quin creus que és el millor mètode per avaluar un llibre de lectura?

14. Quin mètode utilitzes per avaluar les lectures?

15. Quina és la teua consideració respecte la literatura juvenil?

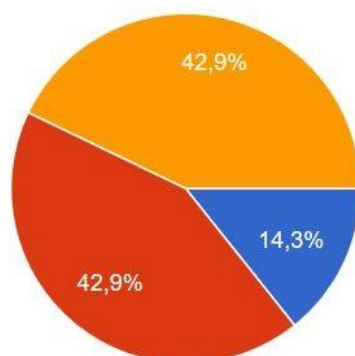
- Literatura de poca qualitat.
- Bona literatura.
- Literatura de baixa qualitat però apta per als distints nivells d'ESO.
- Literatura de qualitat i molt apta per a l'ESO.

16. Quin tipus de gènere utilitzes més sovint?

- Narrativa.
- Teatre.
- Poesia.

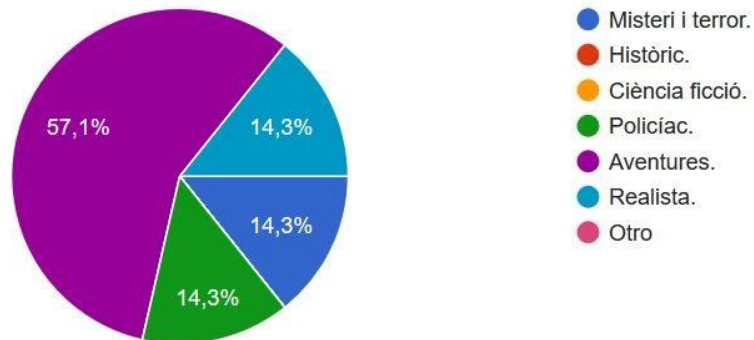
17. Quin és el gènere menys usat a les teues classes?

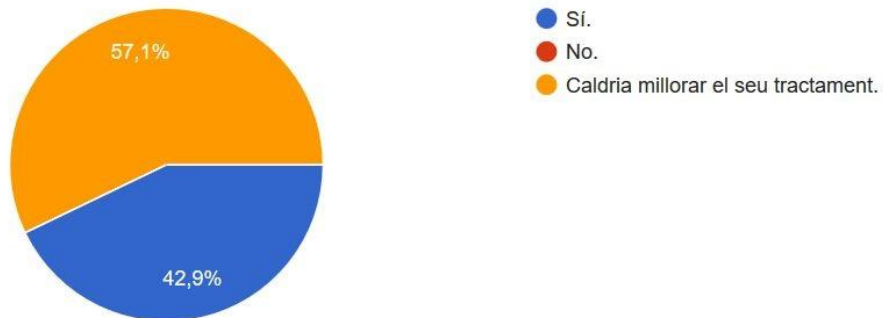
- Narrativa.
- Teatre.
- Poesia.

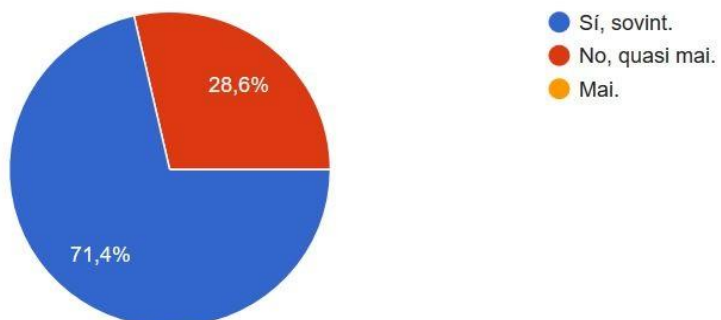
18. Quin tipus de temàtica predomina en les lectures que llig l'alumnat?

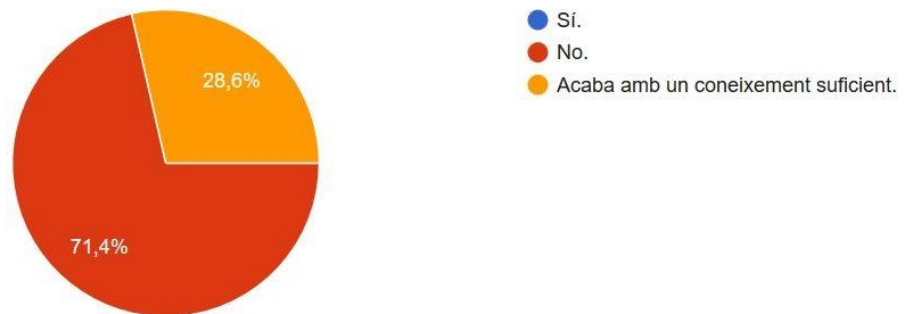
19. Què opines dels clàssics de la literatura? Creus que és adequat el seu tractament en l'educació secundària?

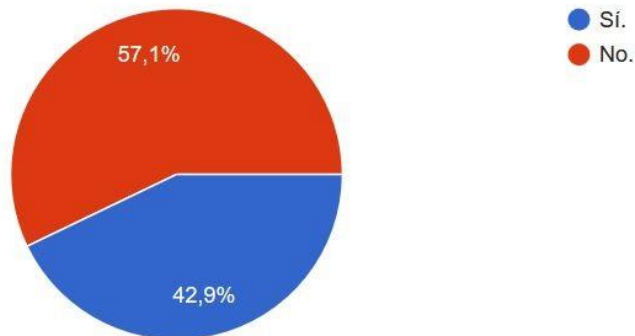
20. Utilitzes o fas que l'alumnat llija clàssics en les teues classes?

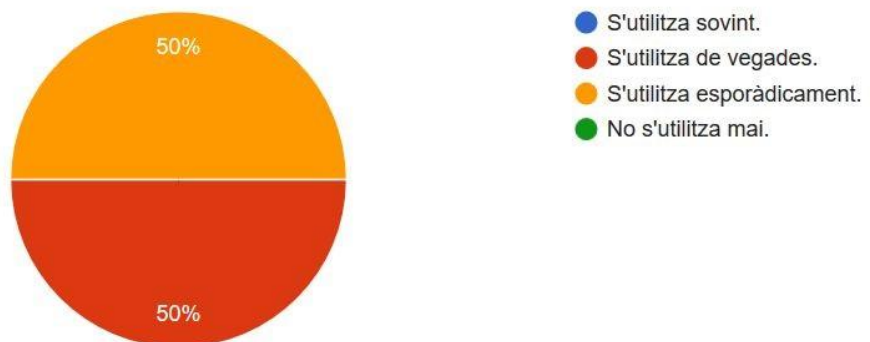
21. Creus que l'alumnat acaba l'educació secundària obligatòria amb un ampli coneixement dels clàssics catalans?

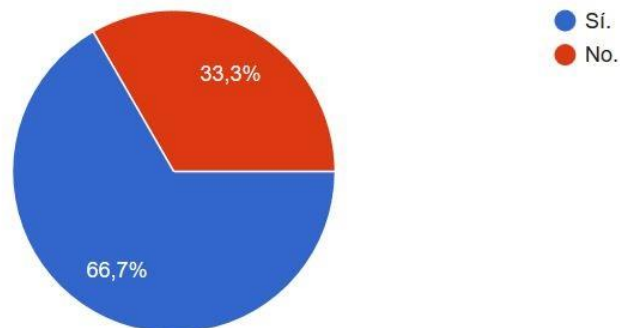
22. En les teues classes, existeix una biblioteca d'aula?

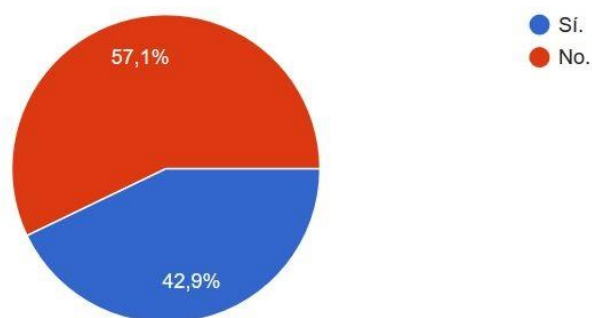
23. En cas afirmatiu, assenjala'n l'ús.

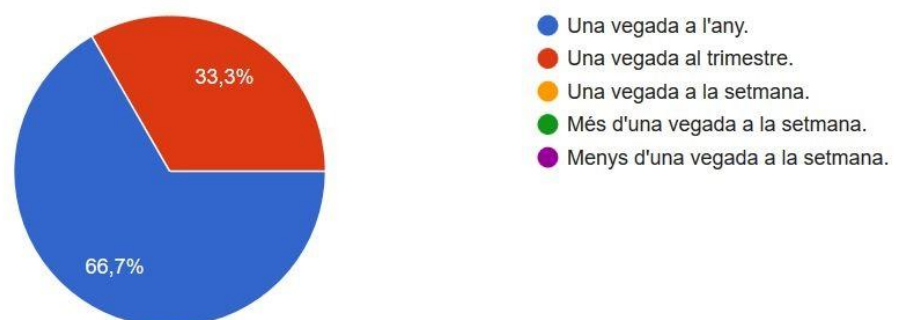
24. En cas afirmatiu, contribueixes portant llibres per a l'augment de la biblioteca?

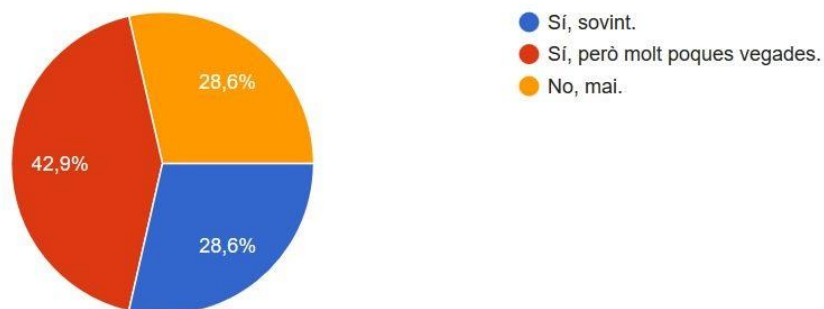
25. En alguna de les teues classes has anat a la biblioteca del centre amb l'alumnat?

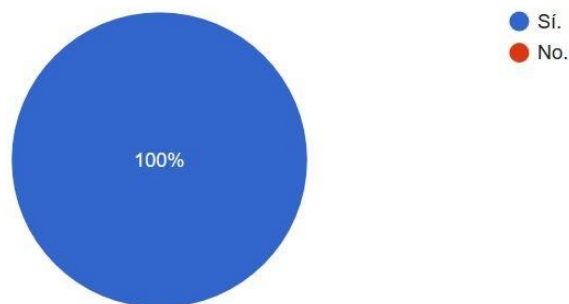
26. En cas afirmatiu, assenyalan la freqüència d'ús.

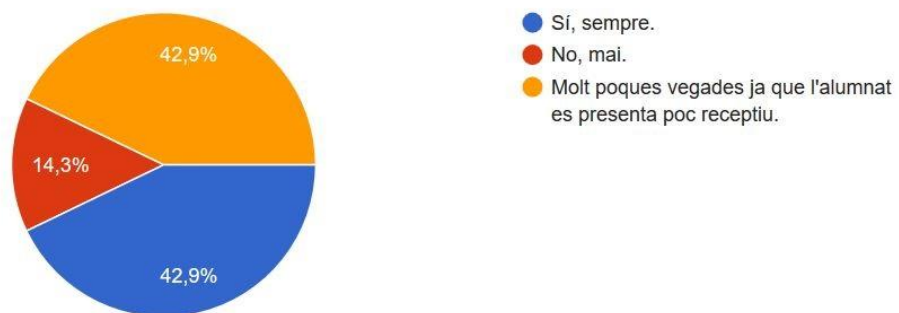
27. Es realitzen tasques de lectura col·lectiva d'algun llibre (diferent al llibre de lectura obligat) a les teues classes?

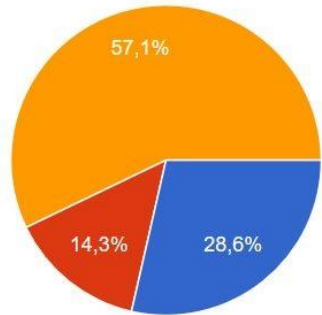
28. Recomanes llibres a l'alumnat?

29. Elabores un llistat de lectures voluntàries per a pujar nota?

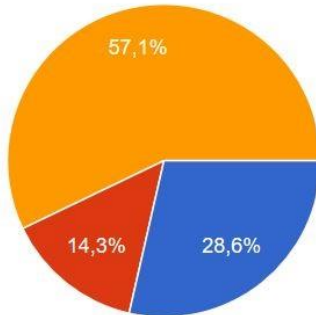

30. Quin mètode creus que és millor per a la tria de llibres?

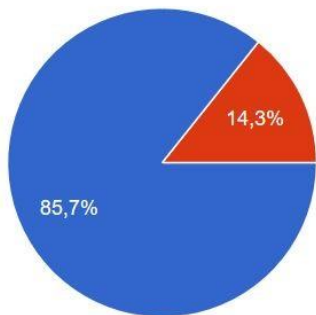
- Libres elegits pel professor.
- Libres proposats pels alumnes.
- Partir d'una llista elaborada pel professor per a la tria posterior feta per l'alumnat.

31. Quin és el mètode que apliques a les aules?

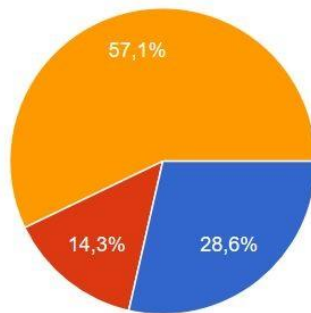
- Libres elegits pel professor.
- Libres proposats pels alumnes.
- Partir d'una llista elaborada pel professor per a la tria posterior feta per l'alumnat.

32. Els llibres que tries o proposes a l'alumnat, els lliges abans?

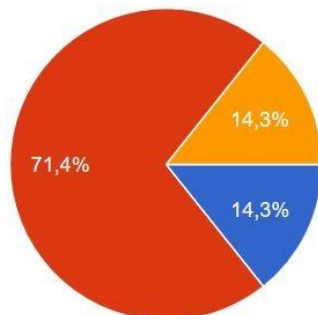
- Sempre els llig abans tots.
- Normalment els trie a partir de recomanacions.
- Una barreja d'ambdues coses.

33. Tot l'alumnat llig el mateix llibre?

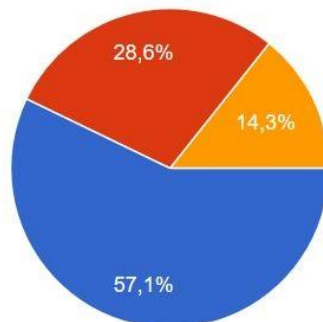
- Sí, sempre.
- No, a excepció de si un alumne/a ja ha llegit el llibre triat. En eixe cas, en llig un altre diferent.
- No, normalment es lligen diferents llibres en funció de la tria de l'alumnat.

34. Quin percentatge de nota té la lectura?

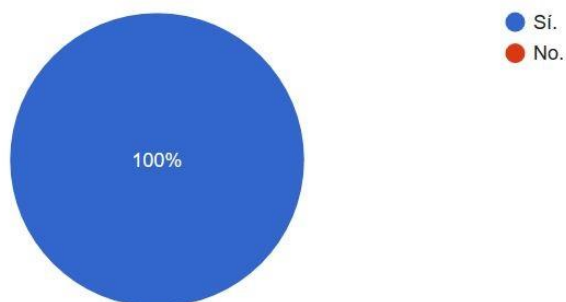
- 10%
- 20%
- Més del 20%

35. Quants llibres determines que ha de llegir l'alumnat al trimestre?

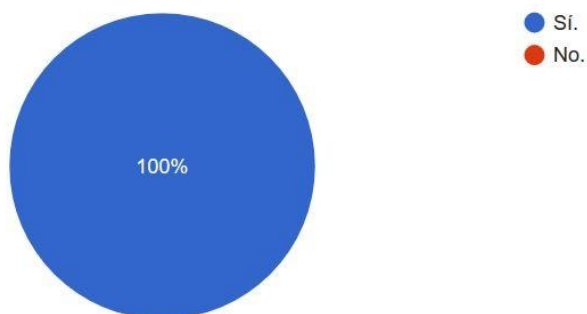

- 1 llibre.
- 2 llibres.
- Més de dos llibres.
- Otro

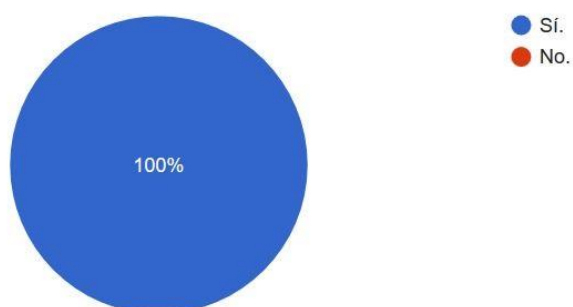
36. Creus convenient elaborar un pla lector per a fomentar la lectura en l'alumnat?

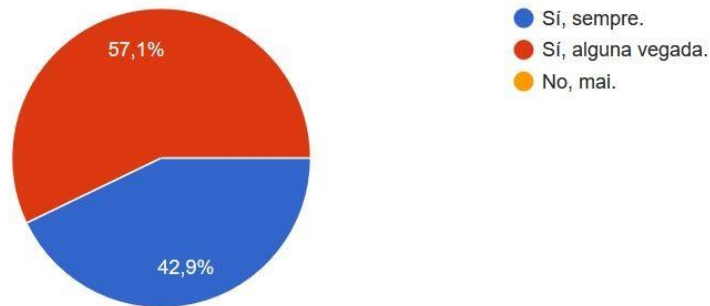
37. Creus convenient fer un seguiment de la lectura durant el curs escolar?

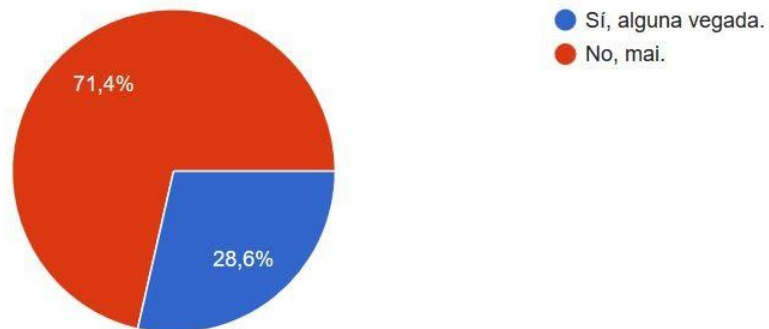
38. Et coordines amb el professorat del departament de valencià per a la tria de les lectures?

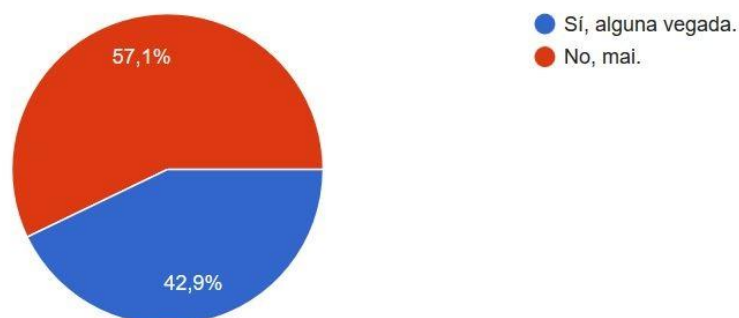
39. Et coordines amb el professorat del departament de valencià per a elaborar un pla lector per a un curs acadèmic?

40. Alguna vegada t'has coordinat amb el professorat de castellà per a determinar aspectes referents a la lectura?

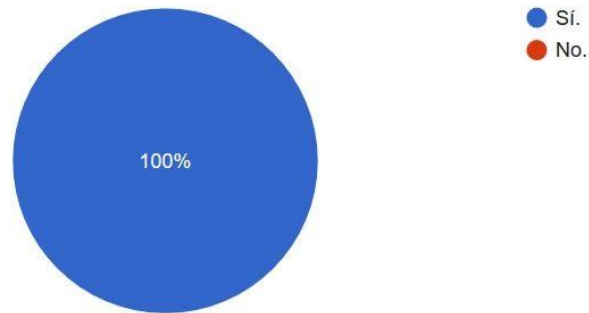

41. I amb el professorat d'altres assignatures?

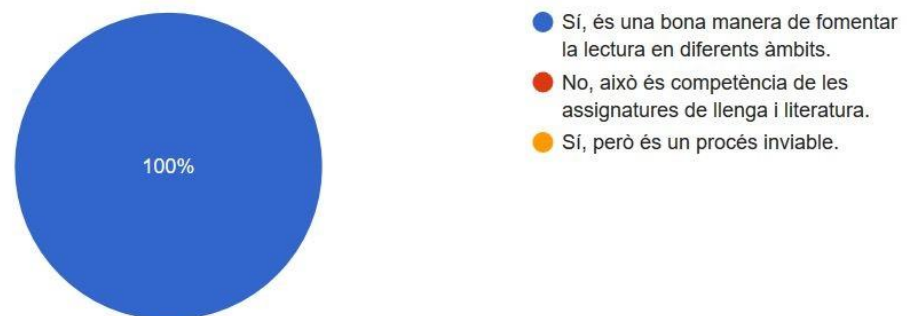

42. Creus que és necessari que la lectura es treballi en altres assignatures que no siguin de llengua i literatura pròpiament?

43. Creus necessari la creació d'un pla lector unificador que es treballi en totes les assignatures?

Annex C: anotacions grups de discussió

Grup de discussió 1r d'ESO. Data de gravació el 10/03/2016.

1. Per a què serveix la lectura?
Per a llegir.
Augmentar vocabulari.
Comunicar-nos entre nosaltres.
Saber expressar-nos.
No fer faltes.
Saber informació.
Sense la lectura no podríem fer quasi res, escriure per exemple. Però hi ha alumnes que pensen que es pot escriure sense llegir.
Per a estudiar.
Per a llegir els comentaris del WhatsApp.
2. Què en penseu de la lectura i associeu amb ella?
Avorrit.
Avorrit però important.
En valencià més avorrit que en castellà.
Prefereixen veure la TV si el llibre és avorrit.
Lligen perquè després fan examen: 10 persones aproximadament.
3. Teniu hàbit lector?
5 min cada dia: 1 alumne.
20 min obligat pel pare: altre alumne.
La majoria no.
4. Com heu creat l'hàbit lector?
Llegint des de que eren molt menuts.
5. Quan llegiu durant el dia?
Quan tenen temps.
Quan tenen la feina feta.
Per la nit: la majoria.
Per la vesprada després de fer els deures: alguns alumnes.
Els caps de setmana no llig quasi ningú.
6. Quantitat de llibres que llegiu a la setmana, any.
Un capítol d'un llibre per dia.

Un llibre al mes.

Un full a la setmana.

A l'any:

5-6 mitjana.

Uns 10: pocs alumnes.

7. Records de llibres o experiències lectores.

Diari de Sara.

Bajo la misma estrella.

Tarzán.

La cenicienta.

El ratoncito Pérez.

Harry Potter.

El diari de Greg.

El trébol de esmeraldas.

La quimera del oro.

La brújula dorada.

8. Llibres que més us hagen marcat.

Diari de Greg.

Diario de Dani.

Pequeñas mentirosas.

Donde los árboles cantan.

La quimera del oro.

9. Què penseu sobre la manera que utilitzen els professors perquè llegiu?

Els professors trien els llibres.

En valencià en Dolors sí que lligen en classe el llibre de lectura i també fan un seguiment del llibre. No fan controls de lectura i planteja activitats del tipus: fer un dibuix de cada capítol, resums, etc.

A ells els agradaria triar-los ells, fer propostes i entre tota la classe triar el llibre que tots volgueren.

Prefereixen llegir en classe la majoria. Hi ha que no perquè diuen que hi ha massa soroll i no s'enteren.

Una altra proposta d'un xic: anar a la biblioteca per a triar els llibres de lectura.

En valencià lligen per parelles per a estalviar diners. Cada membre de la parella llig un i van passant-se'ls. I en un cas concret de valencià els van separar per xics i xiques per qüestió de temàtica perquè eren de diaris.

Propostes per a llegir fetes per l'alumnat:

Anar a la llibreria.

Els alumnes diguen el llibre que volen i després fer una votació.

10. Què són els clàssics? Què coneixeu? Teniu curiositat? O els veieu molt lluny de vosaltres?

Sí, els els han contat de menuts els pares. Però solament els agraden els clàssics de Disney.

Anna ha llegit un tros del *Lazarillo* perquè va agafar de la biblioteca en una secció que posava Historia del humor español. No li va agradar.

Prefereixen altres llibres abans que els clàssics.

En valencià no lligen cap clàssic ni en coneixen.

11. Tipus de llibres que més us agraden.

Esports.

Misteri.

Fantasia.

Manga.

Acció i aventures.

Temes que no els agraden:

- Els mites grecs no els agraden. Prefereixen històries properes.
- Biografies.
- El tema de la sexualitat no els va agradar.

12. Llegiu teatre i poesia en les classes de valencià?

No.

13. Usos de la lectura. Lectura segmentada: xarxes socials.

- *WhatsApp*. El tenen al mòbil i a l'ordinador.
- *Instagram*.
- Diaris: *Marca*, *As*.
- Revistes de moda.
- *Facebook* el veuen per a més majors i *Snapchat* també.

Lectura d'Internet:

- Resultats de futbol.
  - Viquipèdia per a fer treballs.
  - Diaris.
  - Revistes.
  - Comentaris en xarxes socials.
14. Què vos agradaria llegir en l'institut?
Llibres sobre temes que els agraden.
15. Control de lectura. Què en penseu?
Són fàcils i puja la nota. Poca gent. 2 alumnes.
No els agraden. Se senten obligats a llegir.
Alguns professors els suspenen l'avaluació si suspenen l'examen.
Hi ha alumnes que entren a Internet per a buscar resums.
Propostes:
Resum.
Un dibuix que simbolitzara una paraula creativa i significativa del llibre.
16. Llegiu per plaer alguna vegada o sols per obligació?
Uns 10-11 alumnes per obligació.
17. Llegir és necessari?
Sí la majoria respon com la pregunta 1.
18. Acabeu els llibres que comenceu?
La majoria sí, sobretot si els han triat ells.
Sinó els agrada el deixen o el canvien.
19. Llegiu ara més que fa 2-3 anys?
Abans més.
Sí ara més: molts pocs alumnes.
Igual.
En infantil: un llibre per setmana.
20. Compreu llibres?
La majoria sí que en compren. I també n'agafen de la biblioteca o el demanen d'altres cursos.
Una alumna en compra perquè prefereix quedar-se'ls, encara que no li agraden els llibres.
21. Feu ús de la biblioteca de classe?

- No.
22. I de la biblioteca del centre?
Per a fer deures.
23. Quan llegiu llibres, en quina recomanació confieu?
Títol. Coberta.
Cosines que lligen molt.
24. Quin lloc ocupa la lectura en les activitats que realitzeu en el temps lliure?
Res.
1 hora.
20 min.
Abans va l'ordinador, la TV, el WhatsApp...
25. Què heu llegit durant l'última setmana?
Lectures de classe.
26. Vos regalen llibres?
A la majoria si els demanen sí. I els pares o familiars també solen regalar-ne sense que els demanen.
27. Heu suspés valencià alguna vegada per suspendre el llibre de lectura?
La majoria no. Sols Andrés perquè mai llig en valencià.
28. Teniu referents de lectura?
Alguns tenen als pares perquè lligen molt.
Altres als cosins.
29. Llegiu més en valencià o castellà?
Prefereixen llegir en castellà perquè diuen que els llibres són més interessants.
Els professors els motiven més.
30. Llegiu tots/es els mateixos llibres?
Tots lligen els mateixos llibres. Excepte un any que hi havia dos llibres per a llegir i triaven en valencià.
Un any en valencià els xics van llegir un llibre i les xiques altre. Perquè eren uns diaris d'un xic i d'una xica.
31. Llegiu tots els llibres que vos manen en l'institut?
No tots els alumnes lligen tots els llibres que els manen.
Són avorrits. No els motiven per a llegir-los. En general no els agraden.
En valencià consideren coses inapropiades: el tema de la sexualitat, drogues, alcohol.

Grup de discussió 2n d'ESO. Data de gravació el 15/03/2016.

1. Per a què serveix la lectura?
Per aprendre a expressar-se.
No fer faltes.
Aprendre nous coneixements i maneres de comportar-se.
Denuncies socials i polítiques.
Tindre més cultura en la vida i saber més coses i anar pel carrer i no quedar-te callat quan els demés parlen.
Serveix per a continuar una història i saber recordar moltes coses.
Els contes són una manera de saber més perquè cada vegada que lliges un conte t'obris altra vegada i aprens.
Desenvolupar la imaginació.
2. Què en penseu de la lectura i associeu amb ella?
Depenent del moment estàs més receptiu per a llegir.
Cansament.
3. Teniu hàbit lector?
El 90% si que té hàbit. Des de menuts han llegit.
4. Com heu creat l'hàbit lector?
L'assignatura de valencià a Àngels li ha ajudat a tindre una rutina per a llegir.
Llegint des de menuts. Llegint en la Primària.
5. Quan llegiu durant el dia?
Per la nit la majoria.
6. Quantitat de llibres que llegiu a la setmana, any.
A la setmana un llibre sencer de normal no. Si tenen examen sí. Però de normal no.
A l'any: la mitjana se situa al voltant de 20.
Alguns 15/ 18.
I Rafa sols els de l'institut. En llegirà uns 6/7 a l'any.
7. Records de llibres o experiències lectores.
Cada nit els pares els llegien un conte o una història. Cada nit li llegia a Àngela un tros i li deia que havia de somiar en això.
Lucia tenia un llibre molt gros de contes curts i cada nit recorda llegir un conte.
Àngels recorda els de *Teo*. La majoria de la classe els han llegit.

Geronimo Stilton i Tea Stilton. Pràcticament tota la classe.

El diari de Greg no els ha agradat a tots.

El diari d'un jove maniàtic: no els va agradar a tots. Als xics més que a les xiques.

Agatha Christie: *La ratonera, Diez negritos.*

Blue Jeans.

Kika superbruja.

La casa de muñecas.

Qui es va menjar a la vetafocs.

Alícia en el país de les meravelles.

Llibre de pirates desplegable, l'obries i eixia un pirata. Una altra alumna tenia un de fantasia que l'obries i eixien fades.

Junie Berta Jones

8. Llibres que més us hagen marcat.

El corsari negre.

El senyor dels anells.

Barrots daurats.

9. Què penseu sobre la manera que utilitzen els professors perquè llegiu?

En l'institut lligem menys. Normalment 1 llibre al trimestre menys en Ester que en lligem 2.

En una professora d'anys anteriors els deixava triar entre tres però cap dels tres els agradaven.

En primària llegien contes més divertits i després també feien teatres. "No tot és llegir, també hi ha activitats que podem fer per a treballar les lectures".

Volien veure la pel·lícula de *L'illa del tresor* i no els la van posar al final.

En l'institut no els deixen gaudir del llibre. Es veuen pressionats per a llegir perquè tenen una data d'examen. I no s'enteren de la meitat per anar ràpid. I posen els exàmens massa prompte. Quan més penses que has de llegir i t'obligues menys t'agrada i més pesat és. Si lligem coses que no els agraden no es concentren en el que lligem perquè no els interessa i s'avorreixen.

Consideren els professors massa estrictes.

Propostes per a llegir fetes per l'alumnat:

- Que ens deixaren elegir els llibres i ens deixaren temps.

- Un mestre ha de dir que s'ha de llegir un llibre amb unes pàgines concretes perquè tots llisquen més o menys la mateixa extensió. Després ha de preguntar quins temes prefereixen i donar-los unes possibilitats.
- Àngels diu que a més de llegir el que ells volen també han d'acostumar-se a llegir altres temes i gèneres.
- Fer parelles i triar dos llibres i després passar-se'ls i cada membre de la parella en llegirà dos.
- Proposar temes i ells buscar els llibres.

10. Què són els clàssics? Què coneixeu? Teniu curiositat? O els veieu molt lluny de vosaltres?

Els contes que són necessaris per a la infantesa d'un xiquet.

Llibres que transmeten valors, moralitat.

Romeo i Julieta.

Hansel i Gretel.

El principito.

Clàssics en l'institut no en lligem.

El Quijote.

El Tirant lo blanc.

Veuen els clàssics lluny d'ells i prefereixen llegir-ne altres.

11. Tipus de llibres que més us agraden.

Misteri, intriga, por. Mentre lligem els agrada tindre por si lligem coses de por.

Els agrada que els llibres els despertem sentiments, els mateixos sentiments que mostre el llibre.

Aventura.

No els agraden les descripcions. Ni els agraden els llibres sobre el futur.

Policíac. Novel·la negra. Terror.

12. Llegiu teatre i poesia en les classes de valencià?

Normalment lligem narrativa. Poesia com a lectura mai i teatre un any van llegir

Maleïda poma. El teatre en general sí que els agrada però no lligem mai.

13. Usos de la lectura. Lectura segmentada: xarxes socials.

WhatsApp.

Instagram.

Snapchat.

Facebook. No el gasten. El veuen de majors.

Viquipèdia.

Ask.

Revistes de moda.

14. Què vos agradaria llegir en l'institut?

Els llibres de l'institut no els agraden. Són avorrits.

Les llàgrimes de Shiva en general els ha agradat.

En castellà els agraden més, la professora se'ls llig abans i després els diu de què van i aleshores ells poden tindre una idea de si els agrada o no.

15. Control de lectura. Què en penseu?

Són massa exigents. Els exàmens són els del llibre no calen els de lectura.

Són preguntes massa rebuscades. Detalls insignificants. Preguntes massa específiques que fins i tot havent-se llegit el llibre hi ha vegades que no les saps.

No haurien de fer control perquè tu lliges un llibre i a pesar de llegir-te'l igual no l'has entès bé per a fer exàmens. (Miriam).

Preguntes massa complicades per al que és un llibre.

En valencià es queixen de llegir molt poc a classe.

Preguntes descripcions que és el que menys s'enteren.

Pregunten també el nom de l'autor que a ells no els interessa. Els interessa el llibre i si els agrada o no. La majoria no sabien qui era l'autor.

Preferien els professors que els feia fer un resum i indicar l'opinió personal.

Propostes per a avaluar la lectura:

- A mesura que van llegint fer preguntes a classe algun dia de la setmana sobre algun dels capítols. A mesura que el van llegint comentar-lo a classe entre tots i totes. I ahí el professor veu qui parla i qui no i sap qui se l'ha llegit i qui no.
- Resum.
- Llegir en classe un dia a la setmana. Els agradaria llegir una o dos classes llibres en classe.
- Preguntes orals.

16. Llegiu per plaer alguna vegada o sols per obligació?

Per obligació lligen tots els de classe. Però després la majoria llig en casa coses que els agraden i si que lligen per plaer.

17. Llegir és necessari?

Sí: per a tindre cultura. No està bé que els teus amics parlen d'algun llibre o d'alguna cosa i tu no tingues ni idea. (Lucía).

Transportar-te als llocs on està basada la lectura. Fomenta la imaginació. Per a buscar treball. Per a saber expressar-te.

Per a no fer faltes.

No: pots viure sense llegir llibres. Joan: “pregunta-li als polítics quants llibres s’han llegit”?

El que es diu viure es pot sense llegir però si lliges és millor. (Felip).

18. Acabeu els llibres que comenceu?

La majoria sí que se’ls acaben els obligatoris. Encara que siga a desgana se’l lligen menys Joan que no se’l llig i suspén sinó li agrada.

Els voluntaris sinó els agraden de normal se’l deixen i canvien a un altre.

No lligen resums a Internet. Sols sinó recorden alguna cosa busquen descripcions o coses que pensen que els la poden preguntar en l’examen.

Es preparen resums propis. S’apunten el més important de cada capítol per si se’ls oblida per a l’examen. No els agrada fer-ho però ho fan per aprovar.

19. Llegiu ara més que fa 2-3 anys?

No. Alguns llegien més quan anaven a Primària. Llegien tots els dies i els triaven ells. Ara tenen molts deures i no tenen tant de temps per a llegir.

Però en general lligen més ara perquè diuen que els llibres són obligatoris.

En primària elegien ells els llibres. Després havien de fer un FITXA i assenyalar l’opinió personal. I després també fer algun dibuix. Tenien una biblioteca en cada aula i van fer un joc creant uns carnets ficticis com si fora una biblioteca i quan el llegies havies de canviar-lo per altre i cada setmana hi havia un alumne encarregat de la biblioteca. I cada divendres llegien en classe un poc el llibre que algú elegira.

En Alternativa llegien contes d’Enric Valor, després feien murals. I també van fer còmics de capítols de llibres. I després també miraven pel·lícules dels llibres que llegien.

20. Compreu llibres?

La majoria si que se’ls compren i els agrada tindre’ls a casa i fer-se la seua biblioteca.

Hi ha alguns alumnes que tenen *e-book* però la majoria prefereix llegir en paper perquè el digital és una cosa però en llibres en tens molts en la prestatgeria.

21. Feu ús de la biblioteca de classe?
En valencià no en tenen ni l'usen.
En castellà sí que tenen, sí que la usen, lligen llibres voluntaris, trien ells els llibres i estan molt contents de llegir en castellà. I després l'examen és oral.
En castellà sí que lligen llibres voluntaris molts alumnes.
22. I de la biblioteca del centre?
La gasten per a fer deures.
No van a agafar llibres i diuen que estan tots tancats i no et deixen agafar-los.
Un any a principi de curs van anar.
La biblioteca del poble sí que van a agafar llibres i així no se l'han de comprar.
23. Quan llegiu llibres, en quina recomanació confieu?
Algú de confiança.
Gustos propers sinó no ens agradarà.
24. Quin lloc ocupa la lectura en les activitats que realitzeu en el temps lliure?
20% alguns alumnes.
Però la mitjana estaria al voltant del 50%.
30% alguns alumnes.
En setmana d'exàmens no lligen.
Lligen el cap de setmana alguns alumnes i en vacances la majoria.
25. Què heu llegit durant l'última setmana?
WhatsApp.
Revistes de moda.
Viquipèdia.
Subtítols d'una sèrie que està veient Joan.
26. Vos regalen llibres?
Sí. Alguns alumnes demanen els llibres que volen i altres vegades els en regalen algun també sense demanar-ho.
27. Heu suspés valencià alguna vegada per suspendre el llibre de lectura?
La majoria no perquè es lligen sempre els llibres i després alguns es fan resums i el treballen. Joan sí perquè no es llig tots els llibres.
28. Teniu referents de lectura?
Alguns pares sí que són lectors però altres no. Són lectors per la Primària perquè llegien molt i alguns encara continuen amb l'hàbit.
29. Llegiu més en valencià o castellà?

La majoria en castellà.

En valencià menys alumnes. Alguns diuen que no és valencià sinó català i Miriam contesta que la llengua que parlem és el català. No tenen prejudicis sobre la llengua però prefereixen llegir en castellà perquè estan més acostumats i perquè en l'institut els agraden més els llibres i la manera de fomentar-los la lectura en castellà.

Si lliges un llibre en valencià i hi ha una paraula que no entens parar per a buscar en el diccionari no els agrada.

Miriam llig més en valencià.

30. Llegiu tots/es els mateixos llibres?

Sí. Menys quan algú ja l'ha llegit i en tria un altre.

31. Llegiu tots els llibres que vos manen en l'institut?

En general sí, menys 2 alumnes. Se'l lligen per obligació però se'l lligen.

Grup de discussió 3r d'ESO. Data de gravació el 14/03/2016.

1. Per a què serveix la lectura?

Distreure's.

No fer faltes d'ortografia.

Divertir-se.

Treballar la imaginació.

Tindre cultura.

Perquè és obligatòria.

2. Què en penseu de la lectura i associeu amb ella?

Obligació perquè ens obliguen a llegir llibres que no ens agraden.

Avorriment.

Distracció.

Si tens llibres que t'agraden està bé.

3. Teniu hàbit lector?

Sí: la majoria.

Lligen llibres en les vacances, en el temps lliure, en el cap de setmana, entre classes, en les classes, quan van de viatge, etc.

Ferran no en té. Prefereix avorrir-se que llegir.

Lligen després de dinar, estones buides, abans de sopar, abans d'anar a l'institut o en les classes lliures o de guàrdia.

4. Com heu creat l'hàbit lector?

Llegint des de menuts, des de Primària.

5. Quan llegiu durant el dia?

Dani sempre que pot. En les classes que s'avorreix també llig.

De nit, abans de dormir i després de dinar alguns alumnes també.

Els agrada llegir en la platja i en el tren o quan van de viatge.

En les vacances també lligen molts.

6. Quantitat de llibres que llegiu a la setmana, any.

Depenent. A la setmana un llibre sencer no, a no ser que siga obligat de classe.

A l'any uns 15 la majoria.

Dani més de 30.

Helena uns 18.

La mitjana estaria al voltant de 10-12.

Un percentatge menor d'alumnes en lligen menys de 10.

7. Records de llibres o experiències lectores.

– *La casa de muñecas*: no li va agradar a Dani.

– *Oliver Twist*.

– *Bat Pat*.

– *Los juegos del hambre* i *Divergente*.

– *Geronimo Stilton*. Els agrada a tots/es.

– *La rateta Marieta*.

– *La volta al món en 80 dies*: només li va agradar a 1 alumne.

– *Harry Potter*: Dani es va llegir els 7 llibres en una setmana.

– *Hasta que lo sepas todo*.

– Llibres de Disney.

– *Kika superbruja*.

– *Memorias de Idún*.

– *El pacto de los lobos*.

– *Les llàgrimes de Shiva*.

– *El corredor del laberinto*.

– *La luz de Candela*.

NEGATIVAMENT: (la majoria de la classe)

– *El justícia*.

- *Luna roja.*
- *La volta al món en 80 dies.*

De menuts els pares els llegien contes. En Primària llegien més. En classe tenien una biblioteca i llegien molt. Un armari ple de llibres. Triaven ells els llibres que volien llegir i per això llegien més.

En l'institut no gasten la biblioteca de classe. I la del centre van a fer deures. Alguns alumnes agafen llibres de la biblioteca. Dani ja s'ha llegit tots els llibres que li agradaven de la biblioteca del poble.

8. Llibres que més us hagen marcat.

El mateix que la pregunta 7.

9. Què penseu sobre la manera que utilitzen els professors perquè llegiu?

Fatal. No pregunten si els agraden els llibres o no, directament els obliguen a llegir-los.

Tu lliges com altra persona i un trau un 5 i altre un 10. No tots interpreten els llibres igualment.

Lliges obligat, no perquè vols.

Dani: si el llibre obligat està bé doncs si que m'agradarà llegir-lo.

Propostes per a llegir fetes per l'alumnat:

- Un hora de lectura en classe com feien en primària. Una de les classes que tenen per la vesprada. Així el professor s'assegura que es lligen el llibre i es pot anar comentant al mateix temps.
- Elegir ells el llibre.
- Fer una llista de 5 llibres i votar.
- Motivació. Si lligen alguna cosa que no els agrada ho veuen com una obligació i no ho lligen.

10. Què són els clàssics? Què coneixeu? Teniu curiositat? O els veieu molt lluny de vosaltres?

Dani es va llegir 90 pàgines del *Quijote*. Al final se'l va deixar perquè li costava un poc.

Lazarillo i *La Celestina*, *El conde Lucanor*.

Lo somni, *El llibre de les meravelles*, *L'espill*, *El tirant lo blanc*.

En castellà es donen els clàssics i en valencià no lligen clàssics.

Prefereixen altres lectures que els clàssics. Segons Dani els clàssics estan molt idealitzats i són previsibles.

No veuen necessari llegir-los perquè en els llibres de text ja hi ha fragments de clàssics. Si després se l'han de llegir se'ls fa molt pesat.

11. Tipus de llibres que més us agraden.

Acció.

Misteri, terror.

Mitologia aplicada al temps actual.

Poesia (Teresa).

Amor.

12. Llegiu teatre i poesia en les classes de valencià?

En valencià no solen llegir obres de teatre ni de poesia.

Només un any van llegir dues obres de teatre: *Imagine* i *La poma maleïda*.

Poesia no han llegit mai com a lectura obligatòria. "I en classe la llig la professora perquè ells ho fan malament".

Còmics: *Mortadelo y Filemón* i *Astérix y Obélix*. Sols han llegit un còmic en ESO. A la majoria no els agraden.

13. Usos de la lectura. Lectura segmentada: xarxes socials.

Articles de *Superdeporte*.

Instagram. Hi ha imatges que són històries curtes i les van seguint.

Twitter.

Facebook.

WhatsApp.

Wattpad.

Rincón del vago.

Li dediquen molt de temps a les xarxes socials depenent del dia. Però també fan altres coses com esports, jugar a videojocs, aficions, etc.

Dani quan té un llibre nou el primer que fa és llegir. És la seua prioritat.

14. Què vos agradaria llegir en l'institut?

Llibres elegits per ells mateixos.

Revistes. Articles sobre l'actualitat.

Trilogies, així, cada trimestre llegir una part.

Veure pel·lícules sobre els llibres de lectura o relacionats amb el llibre.

Temàtiques properes als alumnes. Temes com de drogues, alcohol.

15. Control de lectura. Què en penseu?

El veuen mal fet. Pots haver-te llegit el llibre i no tens perquè recordar-ho tot. No és com un control que t'has d'estudiar. I les preguntes del control sempre són molt concretes. Noms concrets, personatges secundaris, nom de l'autor, etc. Els detalls no se te queden.

El llibre de lectura no se l'estudien. No sempre se'ls lligen tots. Quan se'l lligen no consulten resums, ho fan abans alguns alumnes.

De vegades llegint el llibre han suspés l'examen de lectura.

No tots interpreten un llibre de la mateixa manera.

Alguns alumnes han suspés l'assignatura per l'examen de lectura (3).

El de *La volta al món en 80 dies* el van suspendre 10 persones.

Propostes:

- Haurien de ser exàmens orals.
- Debat del llibre.
- Resums.
- Fitxes de lectura com en Primària.
- Treballs sobre el llibre.
- Contar el que els ha paregut el llibre.
- Cadascú llegir un llibre i després exposar-lo a classe.

16. Llegiu per plaer alguna vegada o sols per obligació?

Més de la meitat lligen per plaer coses que els agraden. Un 80%.

En la ESO mai lligen per plaer i en Primària sí perquè llegien el que volien i llegien cada setmana.

Dani es va llegir la biblioteca sencera en Primària.

17. Llegir és necessari?

No. (2 persones)

Sí: més de la meitat de la classe. Un 80%. "Llegir és pel nostre bé, fas menys faltes i augmentes la teua cultura".

18. Acabeu els llibres que comenceu?

Alguns sí, altres no. La majoria sí que se l'acaben. Per consell d'una professora de castellà es lligen els primers quatre capítols i sinó els agraden aleshores canvien de llibre.

- Dani menys el *Quijote* se'ls ha acabat tots perquè necessita saber el final, encara que no li estiga agradant se l'acaba.
19. Llegiu ara més que fa 2-3 anys?
- Ara lligen més la majoria contant les xarxes socials.
- Uns quants alumnes pensen que no perquè recorden que quan eren menuts llegien tots els dies llibres i actualment no. Lligen tots els dies alguna cosa però llibres no.
20. Compreu llibres?
- Sí. La majoria sí que en compren. Els agrada tindre els llibres que els agraden.
- No els agrada comprar llibres que els obliguen o que no els agraden.
21. Feu ús de la biblioteca de classe?
- La de classe no. La del centre per a fer deures.
22. I de la biblioteca del centre?
- Per a fer els deures.
- Segons ells per als professors anar en els alumnes a la biblioteca per a triar llibres és perdre el temps i ningú ho fa.
23. Quan llegiu llibres, en quina recomanació confieu?
- En alguna persona que confies propera a tu.
- Amics.
- Internet. Opinions.
24. Quin lloc ocupa la lectura en les activitats que realitzeu en el temps lliure?
- 2%: 2 alumnes.
- 40-50%: majoria de la classe.
- 70%: Dani
25. Què heu llegit durant l'última setmana?
- El llibre de Naturals perquè tenien exàmens.
26. Vos regalen llibres?
- A la majoria sí els demanen sí. I els pares o familiars també solen regalar-ne sense que es demanen. Però la majoria de la gent els demana.
27. Heu suspès valencià alguna vegada per suspendre el llibre de lectura?
- Sí. Per el *Justícia*.
28. Teniu referents de lectura?
- Alguns pares sí que lligen i els fills han adquirit també l'hàbit i lligen més.

Cosines que llegien molt i al estar en elles doncs també es van posar a llegir. I després li passaven llibres. (Sandra)

Germans. 20%

Alguns pares si i altres no. 50%

29. Llegiu més en valencià o castellà?

Lligen més en castellà perquè diuen que els costa més en valencià ja que normalment no es valencià sinó un català més estàndard i no entenen totes les paraules. 90%

Dani llig en castellà perquè és més fàcil d'accedir i de trobar. Però si estan en valencià se'ls compra en valencià. El que li agrada és llegir tota una sèrie en la mateixa llengua. 10%

30. Llegiu tots/es els mateixos llibres?

Tots lligen els mateixos llibres. Excepte un any que hi havia dos llibres per a llegir i triaven.

31. Llegiu tots els llibres que vos manen en l'institut?

La majoria de l'alumnat sí. Un 80%. De vegades busquen resums en *El rincón del vago*. Si es lligen els llibres no consulten resums. Es lligen els llibres de classe a última hora, l'últim dia, els últims dies o el mateix dia a l'hora del pati. Només se'l lligen amb temps si els agrada.

Dani si que se'ls llig abans.

NOTES:

- Proposen dedicar-li el dijous de vesprada que mai s'enteren de la classe a llegir, a fer tallers de lectura o a llegir en classe el llibre de lectura.
- En castellà si que han tingut taller de lectura i taller de creació literària un dia a la setmana. Van crear una obra de teatre entre tots i després la van representar.

Grup de discussió 4t d'ESO. Data de gravació el 11/03/2016.

1. Per a què serveix la lectura?

La lectura serveix per aprendre noves coses com cultura.

Millorar ortografia i l'expressió escrita.

Adquireixes varietat de coneixements.

Entreteniment i educació.

Aprendre, descansar, imaginar.

Augmentar vocabulari.

2. Què en penseu de la lectura i associeu amb ella?
És necessari en el desenvolupament acadèmic d'una persona.
Lectura= font de coneixement.
Activitat que més gent hauria d'acostumar-se a fer.
Lectura= relaxació.
Lectura= cultura, imaginació, creativitat.
Lectura= llibertat.
Avorriment.
3. Teniu hàbit lector?
Sí. La majoria
No. 5 alumnes aproximadament.
Sobretot lligen en estiu.
4. Com heu creat l'hàbit lector?
A mesura que vas llegint molts llibres vas creant-lo.
Des de menuda, anant a la biblioteca.
5. Quan llegiu durant el dia?
Vesprada-nit.
6. Quantitat de llibres que llegiu a la setmana, any.
A l'any 9 llibres aproximadament. La majoria.
15-20 llibres a l'any.
A la setmana cap, a l'any 2-3.
A la setmana 1.
Màxim 2 llibres al mes.
7. Records de llibres o experiències lectores.
Camps de maduixes li va despertar la lectura a un alumne.
Els de Geronimo Stilton.
La Ratonera. Agatha Christie.
Anar de menuda tots els dies a la biblioteca.
Dràcula.
Princesa mecànica.
8. Llibres que més us hagen marcat.
Mi chica rebelde.
317 km y dos salidas de emergencia.
L'infern de Marta.

Dràcula.
Diari de Greg.
Canciones para Paula.
Les llàgrimes de Shiva.
Tres dies fora de casa.
Els d'Edgar Allan Poe.
La saga de Percy Jackson.
En llamas.
El senyor dels anells.
Caçadors d'ombres.
Los juegos del hambre.
La historia interminable.
El principito.
La saga del *Corredor del laberinto.*
Donde los árboles cantan.
La soledad de los números primos.
La estrategia del parásito.
Palabras envenenadas.
La ladrona de los libros.
Bajo la misma estrella.

9. Què penseu sobre la manera que utilitzen els professors perquè llegiu?

Està bé el fet de llegir un llibre al trimestre, però deuríem de tindre un poder d'elecció més alt. La majoria d'alumnes.

Avorrida.

Em pareix bé. Al final acaben agradable els llibres dels professors. Pocs alumnes.

Bé. Crec que és necessari que ens "obliguen" a llegir.

Sinó fora pels llibres de classe hi hauria gent que no llegiria. Però que t'obliguen et lleva les ganes.

No fomenten bé la lectura.

Obligar a llegir llibres que no enes agraden ens arruïnen l'experiència lectora.

Pèssima. Obliguen a llegir sense sentit.

Propostes per a llegir més fetes per l'alumnat:

Pujar la nota per llegir llibres.

- Lectures de temes actuals i properes als estudiants.
- Recompensar l'alumne per motivar-lo a llegir.
- Proposar una llista de lectures i els alumnes triar-ne un.
- Un llibre d'elecció lliure.
- No obligar a llegir.
- No fer exàmens de lectura i descobrir els gustos de cadascú perquè així descobriran el que poden oferir els llibres.
10. Què són els clàssics? Què coneixeu? Teniu curiositat? O els veieu molt lluny de vosaltres?
- Els clàssics són els llibres de tota la vida com la *Caputxeta vermella*.
- Llibres d'importància i gran influència. Són difícils de comprendre.
- Coneixem poc i ara no tinc molta curiositat. (Ausiàs March, Joanot Martorell, Roís de Corell, etc.).
- Llibres que perduren en el temps i difícils.
- Els veig lluny de nosaltres.
- Coneixem poc i tinc curiositat.
11. Tipus de llibres que més us agraden.
- Poesia, policíiques i crims.
- Misteri i temes d'actualitat.
- Terror i aventures.
- Misteri i amor.
- Terror i temes de filosofia.
- Ciència-ficció i fantasia.
- Novel·les gràfiques.
- Futuristes.
- Misteri i novel·la negra.
12. Llegiu teatre i poesia en les classes de valencià?
- No.
- Sí. *Maleïda poma*.
- Quasi mai. La majoria d'alumnes. El poc que lligen són fragment del llibre de text de l'assignatura.
13. Usos de la lectura. Lectura segmentada: xarxes socials.
- Poesia i microcontes a Internet.
- E-book.

Facebook.

Instagram.

Blogs.

Articles.

Wattpad. Aplicació per a llegir i escriure.

14. Què vos agradaria llegir en l'institut?

Poesia moderna.

Llibres sobre temes més actuals.

Un llibre que volguérem tots.

Edgar Allan Poe.

Llibres juvenils i d'escriptors internacionals. També alguns clàssics.

Llibres més divertits i que enganxaren més.

Més clàssics.

Llibres propers als seus gustos.

Llegir llibres en totes les assignatures recomanats pels professors.

15. Controls de lectura. Què en penseu?

La nota del curs no hauria de dependre d'un control de lectura.

Ho veig bé, és una manera d'avaluar i comprovar que t'has llegit un llibre. I alumne. No està mal. Les preguntes que més m'agraden són les d'opinió personal.

És fatal i ens angoixa molt. La majoria.

Preferisc fer treballs. Els controls de lectura no serveixen per a res. La gent que no es llig els llibres els pot aprovar.

És pesat. Millor fer-lo oral.

Crea una mala relació entre la lectura i l'alumne.

Contraproductius i absurds. És una altra de les mesures dolentes d'aquest sistema educatiu. El docent fent un control de lectura s'estalvia feina i problemes.

Propostes per avaluar una lectura diferents del control de lectura:

Treballs, preguntes orals, resums.

Sobretot que pregunten l'opinió dels lectors.

Debat sobre el llibre.

Fitxa del llibre.

16. Llegiu per plaer alguna vegada o sols per obligació?

Ambdues coses. Obligació els llibres de l'institut.

17. Llegir és necessari?
- Sí. És necessari per a exercitar la ment.
  - Sí. Et dona cultura, millores la comprensió lectora, aprens, és enriquidor, desenvolupar la personalitat, etc.
  - Crec que no. 1 alumne.
18. Acabeu els llibres que comenceu?
- No sempre.
  - Sí. La majoria sí.
19. Llegiu ara més que fa 2-3 anys?
- Si. La majoria ara més.
  - No.
  - Igual.
20. Compreu llibres?
- Sí. Compren els que més els agraden.
  - No.
21. Feu ús de la biblioteca de classe?
- No. La majoria.
  - Sí, però sols hi ha llibres en castellà.
22. I de la biblioteca del centre?
- No. La majoria.
  - Sí. Per a estudiar.
23. Quan llegiu llibres, en quina recomanació confieu?
- En cap, confie en mi mateix.
  - Blogs per Internet.
  - Lectors, amics i premsa.
  - La professora de música i amics.
24. Quin lloc ocupa la lectura en les activitats que realitzeu en el temps lliure?
- El quart lloc. La majoria.
  - Ocupa molt poc temps.
  - El segon lloc.
  - Prou de temps. És el primer que faig en el temps lliure.
  - Està fora del meu temps lliure.
25. Què heu llegit durant l'última setmana?
- Llibres obligatoris del centre. La majoria.

La saga Cazadores de sombras.

Res.

Una historia familiar.

26. Vos regalen llibres?

Poques vegades.

Sí. Regalen per Sant Jordi, Nadal, aniversaris, etc.

De vegades.

No.

27. Heu suspés valencià alguna vegada per suspendre el llibre de lectura?

Sí. Moltes vegades. 1 alumne.

No. La majoria.

Sí. 3 alumnes.

28. Teniu referents de lectura? (familiars, professors...)

Mon pare és el que més llig i em transmet el gust per la lectura.

La meua àvia.

Ma mare.

Professors.

29. Llegiu més en valencià o castellà? I perquè?

Per molt valencianista que siga, llig més en castellà perquè els escriptors que m'agraden escriuen en castellà.

En castellà, és més fàcil de comprendre.

Castellà, per costum.

Castellà perquè són més fàcils d'aconseguir.

Castellà perquè la majoria de sagues tenen una traducció de major qualitat.

Valencià perquè és la nostra llengua. 4 alumnes.

30. Llegiu tots/es els mateixos llibres?

Sí.

31. Llegiu tots els llibres que vos manen en l'institut?

Sí. La majoria.

Alguns alumnes consideraven que no eren massa llibres.

No.

Grup de discussió PDC. Data de gravació el 17/03/2016.

1. Per a què serveix la lectura?

Per a després saber escriure.

No fer faltes d'ortografia.

Saber més.

2. Què en penseu de la lectura i associeu amb ella?

Avorrida.

Depén dels llibres.

Si elegeixen ells el llibre sí que els agrada.

Imaginar.

Llegir per obligació.

3. Teniu hàbit lector?

La majoria sí.

4. Com heu creat l'hàbit lector?

Llegint des de xicotets.

5. Quan llegiu durant el dia?

De nit, abans d'anar-se'n a dormir: la majoria.

6. Quantitat de llibres que llegiu a la setmana, any.

En un trimestre 1.

A l'any 2 o 3.

3 o 4.

I els més lectors al voltant de 7.

7. Records de llibres o experiències lectores.

El libro de la selva.

Geronimo Stilton.

Els de caixa Ontinyent: regalava llibres i anaven a per ells els pares.

Bat Pat.

Kika superbruja.

Bob Esponja.

Els de Teo.

Els pares els llegien contes i també els feien llegir a ells en veu alta perquè s'ensenyaren a llegir.

Llegien més en la primària. Era més divertit llegir. No tenies res a fer. Hi havia més varietat de llibres i eren més fàcils de llegir. Llegien en classe el llibre entre tots. Tenien biblioteca d'aula també.

Una alumna va llegir el mateix llibre 3 trimestres i els 3 el va suspendre.

El justícia és impossible.

En l'institut els llibres són avorrits. El manen el llibre per a casa. Mai lligen en classe, sols amb algun professor.

Prefereixen llegir en classe.

8. Llibres que més els hagen marcat.

Diario de Ana Frank.

Albert Espinosa.

Blue jeans.

El niño con el pijama de rallas.

Campo de fresas.

Nunca seré tu héroe.

Federico Moccia.

Diari d'un jove maniàtic.

Bajo la misma estrella.

Ciudades de papel.

After.

9. Què penseu sobre la manera que utilitzen els professors perquè llegiu?

Mal, no hauria de fer-se com una obligació. No haurien d'obligar-te a llegir-te un llibre.

Dolors si que deixa triar els llibres, però la majoria t'imposen el llibre.

Un alumne diu que sinó els obligaren no llegirien però la majoria pensa el contrari.

Quan anaven a l'ESO no triaven i no els agradava gens llegir. Ara en el PDC lligen més la majoria dels alumnes.

Propostes per a llegir fetes per l'alumnat:

Llegir en classe.

Deixar triar el llibre com fa Dolors. Així llegirien més alumnes.

Que no fora obligació. Que fora per a divertir-se.

Hi ha una alumne que no llig i sinó fora obligat i poguera triar, llegiria.

10. Què són els clàssics? Què coneixeu? Teniu curiositat? O els veieu molt lluny de vosaltres?

Tirant lo blanc i el Quijote.

Lligen clàssics obligats. Van llegir *El Lazarillo* i a alguns si que els va agradar.

Prefereixen altres llibres abans que els clàssics.

11. Tipus de llibres que més us agraden.
- Por, Misteri, Intriga.
  - Amor.
  - Fets reals.
  - Fantasia.
  - Juvenils que tracten temes propers als adolescents.
12. Llegiu teatre i poesia en les classes de valencià?
- El que més lligen és narrativa.
  - Han llegit teatre i els ha agradat molt.
  - Poesia mai lligen. Només li agrada a 1 alumne.
13. Usos de la lectura. Lectura segmentada: xarxes socials.
- Buscar resums a Internet.
  - Viquipèdia.
  - El rincón del vago.
  - WhatsApp*.
  - Twitter*.
  - Facebook*. No tots tenen i els que el tenen no l'usen molt.
  - Snapchat*.
  - Diaris: *Marca*, *Superdeporte*.
  - Revistes de moda.
  - Blogs.
14. Què vos agradaria llegir en l'institut?
- Llibres sobre temes que els interessin. En el PDC ho poden fer però en la resta de cursos no.
15. Control de lectura. Què en penseu?
- En feien en l'institut però no en el PDC. Ahí fan treballs.
  - Que està bé però podria ser diferent, tindre un altre plantejament perquè realment sense llegir-te'l pots aprovar i a l'inrevés.
  - Se'l llegien la vespra o la última setmana els que més llegien.
  - No se'l llegien complet. Se saltaven molts capítols.
  - Propostes:
  - Exàmens orals.
  - Resums.
  - Exposició a classe.

16. Llegiu per plaer alguna vegada o sols per obligació?
La majoria lligen per plaer.
17. Llegir és necessari?
Sí: per a tindre cultura.
No: Aprens més en Internet que en els llibres.
18. Acabeu els llibres que comenceu?
Si els han triat ells sí.
Si és obligatori però és molt avorrit no se l'acaben.
Si tens moltes expectatives d'un llibre i després no els agrada se'l deixen.
19. Llegiu ara més que fa 2-3 anys?
Llegien més abans.
Alguns alumnes diuen que en Internet lligen molt.
20. Compreu llibres?
Sí, alguns en compren pocs però sí que en compren.
21. Feu ús de la biblioteca de classe?
En l'institut tenen uns pocs llibres en una prestatgeria però no li fan cas. No saben quins llibres són.
22. I de la biblioteca del centre?
Alguns alumnes mai han entrat.
Els que van, van per a fer deures. De allí mai agafen llibres.
23. Quan llegiu llibres, en quina recomanació confieu?
Amics que tinguen gustos pareguts als teus.
24. Quin lloc ocupa la lectura en les activitats que realitzeu en el temps lliure?
2 alumnes.
30%
20%
25. Què heu llegit durant l'última setmana?
After.
Llibres d'estudi. Biologia.
26. Vos regalen llibres?
Sí, però alguns alumnes mai se'ls lligen.
27. Heu suspés valencià alguna vegada per suspendre el llibre de lectura?
Sí. La majoria dels professors tenen aquest sistema.

Però altres alumnes han aconseguit aprovar l'assignatura gràcies al llibre de lectura.

Sense llegir-se'l poden aprovar. I llegint-se'l poden suspendre.

28. Teniu referents de lectura?

50% de pares lligen molt i altres res.

29. Llegiu més en valencià o castellà?

La majoria en castellà per costum, perquè s'entén més, en valencià hi ha coses que no tenen gràcia com les frases fetes.

Alguns si que lligen més en valencià.

Tots són valencianoparlants però prefereixen llegir en castellà.

30. Llegiu tots/es els mateixos llibres?

No, ells trien i cadascú tria el que més li crida l'atenció dels que planteja Dolors.

També poden ells plantejar-li un llibre i si ella el considera adequat se'l lligen.

31. Llegiu tots els llibres que vos manen en l'institut?

La majoria se'ls lligen perquè sinó suspens.

Però hi ha alumnes que no se'l lligen i entren a llegir resums a Internet.

NOTES:

- Al trimestre lligen 1 llibre per norma general.
- Els llibres de l'institut sobretot els de valencià són avorrits en l'ESO. Ara com que trien els que els agraden és millor.
- Lligen més en el PDC en general.
- La meitat dels alumnes lligen tots els dies un poc d'algun llibre.
- Alguns alumnes per aprovar si que s'estudien els llibres de lectura preparant-se resums i personatges.

Grup de discussió FP Bàsica. Data de gravació el 11/03/2016.

1. Per a què serveix la lectura?

Per a saber.

Per aprendre.

Per aprendre a escriure.

Per a tindre més vocabulari.

Per a ser més culte literàriament.

Per a informar-te.

2. Què en penseu de la lectura i associeu amb ella?

Res.

Llegir és avorrit i no els agrada.

És divertit si t'agrada el que estàs llegint.

3. Teniu hàbit lector?

3 alumnes no saben el que és l'hàbit lector.

No en té ningú.

4. Com heu creat l'hàbit lector?

No tenen hàbit lector.

5. Quan llegiu durant el dia?

En el mvl i les xarxes socials tot el dia.

6. Quantitat de llibres que llegiu a la setmana, any.

0 llibres: la majoria.

A l'any si aplega 1.

Quan anaven a l'institut: 3 a l'any i no sempre se'ls llegien.

Lligen revistes de pesca i de motos.

7. Records de llibres o experiències lectores.

Geronimo Stilton. Llibres que feien olor si rascaves algunes de les seues parts.

La casa de muñecas.

Tom Sawyer.

La bandera de los dos padres.

Recorden tindre llibres desmuntables com *El libro de la selva*.

8. Llibres que més els hagen marcat.

Laila.

Tom Sawyer.

Los juegos del hambre.

Crepúsculo.

Batman.

4/5 en tota la vida s'han llegit: 3 alumnes

Car and driver: revista.

9. Què penseu sobre la manera que utilitzen els professors perquè llegiu?

No els agrada. No els pareix eficient.

No els agrada el que han de llegir. Prefereixen triar-los ells.

En valencià sí que els donaven a llegir. De dos havien d'elegir. A Carla li pareix

bé que els obliguen perquè després han de fer un resum o examen.

- Propostes de millora:
- Que veges el gust de cada persona i en funció d'això cadascú llisca un llibre diferent.
- Posar pel·lícules sobre el llibre.
10. Què són els clàssics? Què coneixeu? Teniu curiositat? O els veieu molt lluny de vosaltres?
- Contes populars.
- Els de tota la vida.
- Dràcula*, en l'institut.
- Prefereixen llegir altres llibres que no siguin clàssics. Els llibres que tenen pel·lícules els agraden perquè després poden veure la pel·lícula.
11. Tipus de llibres que més us agraden.
- Acció. Que no hi hagen grans descripcions.
- Intriga, misteri, terror. Llibres que enganxen.
- Llibres basats en fets reals.
- Comèdia.
- Llibres de les pel·lícules noves i actuals.
12. Llegiu teatre i poesia en les classes de valencià?
- El que més lligem és narrativa. Poesia no han llegit mai. Teatre sí però tampoc els agrada. La poesia no els agrada gens.
13. Usos de la lectura. Lectura segmentada: xarxes socials.
- WhatsApp*.
- Facebook: no tots tenen*
- Instagram*.
- Snapchat*.
- Julen: llig coses sobre guerres.
- Revistes de motos.
- Blogs de bàsquet, motos.
- Li dediquen la major part del temps a les xarxes socials.
14. Que vos agradaria llegir en l'institut?
- Coses que a ells els interessin i sobre els temes que han comentat.
- Revistes més que llibres.
15. Control de lectura. Què en penseu?
- No els agraden. No serveix per a res.

3/4 alumnes mai han aprovat un examen. Fins i tot llegint-lo han suspés. Però la majoria de vegades no se'l llegien.

Carla no feia exàmens, feia fitxes i treballs perquè anava a reforç.

Propostes per a substituir el control de lectura clàssic:

Fer un resum.

Un debat.

16. Llegiu per plaer alguna vegada o sols per obligació?

Per plaer alguns alumnes sí que lligen algunes coses. Però de normal no lligen llibres. I per obligació no lligen molt.

17. Llegir és necessari?

La majoria sí que pensen que és necessari. És millor per a un mateix. Perquè així saps llegir millor i tens més vocabulari.

Necessari és perquè per a pensar les coses és més fàcil i per a memoritzar també.

Porten més de 4 anys sense llegir-se cap llibre.

18. Acabeu els llibres que comenceu?

La majoria no. Normalment sinó els agrada se'l deixen.

Alguns alumnes depenent del llibre sí que se l'acaben. I si els agrada molt se'l tornen a llegir: Julen.

En tota la seua vida s'han acabat 2/3 llibres.

19. Llegiu ara més que fa 2-3 anys?

Ara consideren que lligen més perquè contenen les xarxes socials.

Però hi ha 2/3 alumnes que pensen que no, que quan eren menuts llegien més.

20. Compreu llibres?

La majoria no.

21. Feu ús de la biblioteca de classe?

No tenen biblioteca de classe.

22. I de la biblioteca del centre?

Van a la biblioteca de vegades per a fer deures o estudiar.

De vegades alguns alumnes sí que anaven per a agafar llibres.

23. Quan llegiu llibres, en quina recomanació confieu?

Alguna vegada per recomanació d'un amic però normalment per la família, però en molts pocs casos.

Es fixen més en el títol, en la coberta i en la sinopsi de darrere, i si els agrada se'l llegien.

24. Quin lloc ocupa la lectura en les activitats que realitzeu en el temps lliure?
0% llibres: la majoria de classe.
5% Julen: abans de dormir o una vesprada que no té res a fer i els amics no ixen aleshores llig.
25. Què heu llegit durant l'última setmana?
Última setmana no, últim llibre: *Dràcula*, *La casa de muñecas*, revistes i Internet.
Llibres d'estudi de classe no perquè no estudien.
26. Vos regalen llibres?
No. Quan eres més menuts sí. Però com les famílies ja saben que no lligen ja no en regalen.
27. Heu suspés valencià alguna vegada per suspendre el llibre de lectura?
No, perquè copiaven dels companys. I si suspenien és perquè tampoc estudiaven.
28. Teniu referents de lectura?
Creuen que els referents són un pilar molt important. I gran part del fracàs dels xavals de vegades depén dels pares.
Altres no, perquè els pares i avis lligen molt i ells no.
Consideren que si els pares compren mvl, *iphone*, play i no llibres i no fomenten la lectura aleshores això potencia el fracàs lector.
29. Llegiu més en valencià o en castellà?
A alguns els dona igual.
Altres prefereixen castellà perquè diuen que el valencià té paraules rares i és molt català. Però sense prejudicis sobre la llengua.
Però la majoria de gent sí que llig en valencià perquè dominen més el valencià menys Juan que és castellanoparlant.
30. Llegiu tots/es els mateixos llibres?
Sí.
31. Llegiu tots els llibres que vos manen en l'institut?
No. La majoria no se'ls llegien.
Buscaven resums.
Julen sí que llegia alguns llibres en l'ESO, però quan va llegir dos que no li van agradar va parar de llegir.

NOTES:

- En FP Bàsica no lligen cap llibre en cap assignatura.
- Creuen que han fracassat com a lectors perquè són malfeiners, perquè no els agraden els llibres de l'institut i perquè prefereixen fer altres coses. A més, creuen el fracàs també depèn dels pares i dels docents. De si els fomenten la lectura o no.
- El que més lligen són revistes sobre motos, pesca.